“AZƏRXALÇA” ASC

31.12.2021-ci il tarixə

Beynəlxalq Maliyyə Hesabatı Standartlarına

Uyğun Maliyyə Hesabatları və

Müstəqil auditorun hesabatı

MÜNDƏRİCAT

Maliyyə hesabatlarının hazırlanması və təsdiqlənməsi ilə bağlı rəhbərliyin məsuliyyətinə dair hesabat	3
Müstəqil auditorun hesabatı	4-5
Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat	6
Mənfəət və zərər haqqında hesabat	7
Kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabat	8
Pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat	9
Maliyyə hesabatlarına şərhlər və qeydlər	10-36

31 DEKABR 2021-ci İL TARİXİNƏ BAŞA ÇATAN İL ÜZRƏ MALİYYƏ HESABATLARININ HAZIRLANMASI VƏ TƏSDİQLƏNMƏSİ İLƏ BAĞLI RƏHBƏRLİYİN MƏSULİYYƏTİNƏ DAİR HESABAT

Rəhbərlik "AZƏRXALÇA" ASC-nin 31 dekabr 2021-ci il tarixinə maliyyə vəziyyətini, eləcə də həmin tarixə başa çatan il üzrə maliyyə nəticələri, pul vəsaitlərinin hərəkəti və kapitalda dəyişiklikləri düzgün əks etdirən Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına ("MHBS") müvafiq olaraq hazılanmasına görə məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə hesabatlarının hazırlanmasında rəhbərlik aşağıdakılara cavabdehdir:

- Mühasibat uçotu qaydalarının müvafiq şəkildə seçilməsi və tətbiqinə;
- Məlumatların, o cümlədən mühasibat uçotu qaydalarının müvafiq, mötəbər, müqayisəli və anlaşıla bilən tərzdə təqdimatına;
- İstifadəçilərə xüsusi əməliyyatların, digər hadisə və şəraitlərin Cəmiyyətin maliyyə vəziyyəti və maliyyə nəticələrinə təsirini anlamaqda yardım göstərilməsi üçün MHBS-nın xüsusi tələblərinin yerinə yetirilməsi kifayət etmədikdə əlavə açıqlamalar verilməsinə;
- Cəmiyyətin fasiləsizlik prinsipinə əsasən fəaliyyətini davam etdirə bilməsi imkanlarının qiymətləndirilməsinə;

Həmçinin rəhbərlik aşağıdakılara görə məsuldur:

- Cəmiyyətin daxilində sağlam və effektiv daxili nəzarət sisteminin yaradılması, tətbiqi və saxlanılmasına;
- Cəmiyyətin əməliyyatlarının açıqlanması və izah edilməsi, habelə,onun maliyyə hesabatlarının istənilən vaxt dəqiqliklə açıqlanması üçün yetərli olan və Cəmiyyətin maliyyə hesabatlarının MHBS-na uyğun gəldiyini təmin edə biləcək müvafiq mühasibat uçotu qeydlərini aparılması;
- Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi və mühasibat uçotu qaydalarına müvafiq olaraq məcburi mühasibat uçotu qeydlərinin aparılmasına;
- Cəmiyyətin aktivlərinin mühafizə olunması üçün mümkün tədbirlər görülməsinə;
- Saxtakarlıq və digər pozuntuların müəyyən edilməsi və qarşısının alınmasına.

Cəmiyyətin 31 dekabr 2021-ci il tarixinə başa çatan il üzrə maliyyə hesabatları 18 avqust 2022-ci il tarixində rəhbərlik tərəfindən təsdiq olunmuşdur.

Cəmiyyət tərəfindən:

Məmmədov Emin
İdarə Heyətinin Sədri

Eyyubov Zaur
Baş mühasib

MÜSTƏQİL AUDİTORLARIN RƏYİ

"AZƏRXALÇA" ASC-nin Səhmdarına və Rəhbərliyinə:

Rəy

Biz "AZƏRXALÇA" ASC-nin (bundan sonra "Cəmiyyət") 31 dekabr 2021-ci il tarixinə təqdim edilən maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatın və həmin tarixdə tamamlanan il üzrə mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlirlər haqqında hesabatın, kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabatın və pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabatın, eləcə də əsas uçot siyasətinin və digər izahedici məlumatların xülasəsindən ibarət olan maliyyə hesabatlarının audit yoxlamasını apardıq.

Bizim rəyimizcə, hazırkı maliyyə hesabatları Cəmiyyətin 31 dekabr 2021-ci il tarixinə maliyyə vəziyyətini və həmin tarixdə bitən il üzrə maliyyə nəticələrini və pul vəsaitlərinin hərəkətini bütün əhəmiyyətli aspektlər baxımından Maliyyə Hesabatının Beynəlxalq Standartlarına uyğun olaraq düzgün əks etdirir.

Rəyin bildirilməsi üçün əsas

Biz auditi Beynəlxalq Audit Standartlarına uyğun aparmışıq. Bu standartlar üzrə bizim məsuliyyət rəyimizin *"Maliyyə hesabatlarının auditinə görə auditorun məsuliyyəti"* bölməsində əks etdirilir. Biz Mühasiblər üçün Beynəlxalq Etika Standartları Şurasının dərc etdiyi Peşəkar Mühasiblərin Etika Məcəlləsinə uyğun olaraq Cəmiyyətdən asılı olmadan müstəqil şəkildə fəaliyyət göstəririk.

Biz hesab edirik ki, əldə etdiyimiz audit sübutu auditor rəyinin bildirilməsi üçün yetərli və müvafiq əsası təmin edir.

Maliyyə hesabatlarına görə rəhbərliyin və korporativ idarəetmə üzrə cavabdeh olan şəxslərin məsuliyyəti

Rəhbərlik hazırkı maliyyə hesabatlarının Beynəlxalq Maliyyə Hesabatı Standartlarına uyğun olaraq hazırlanması və düzgün təqdim edilməsi, eləcə də fırıldaqçılıq və yaxud səhv nəticəsində yaranmasından asılı olmayaraq, əhəmiyyətli təhriflər olmayan maliyyə hesabatlarının hazırlanması üçün rəhbərliyin zəruri hesab etdiyi daxili nəzarət sisteminə görə məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə hesabatlarının hazırlanması zamanı rəhbərlik, Cəmiyyəti ləğv etmək və ya onun fəaliyyətini dayandırmaq istəyi yaxud bundan başqa hər hansı digər real alternativi olmadığı hallar istisna olmaqla, Cəmiyyətin öz fəaliyyətini fasiləsiz davam etdirmək qabiliyyətinin qiymətləndirilməsi, uyğun olduqda fəaliyyətin fasiləsizliyi ilə bağlı məlumatların açıqlanması və fəaliyyətin fasiləsizliyi prinsipinə əsasən maliyyə hesabatlarının hazırlanmasına görə məsuliyyət daşıyır.

Korporativ idarəetmə üzrə cavabdeh olan şəxslər Cəmiyyətin maliyyə hesabatlarının hazırlanması prosesinə nəzarət üçün məsuliyyət daşıyırlar.

Maliyyə hesabatlarının auditinə görə auditorun məsuliyyəti

Bizim məqsədimiz saxtakarlıq yaxud səhv nəticəsində yaranmasından asılı olmayaraq maliyyə hesabatlarında əhəmiyyətli səhvlərə yol verilmədiyinə dair kifayət qədər əminlik əldə etmək və rəyimizi özündə əks etdirən auditor hesabatının hazırlanmasından ibarətdir. Kifayət qədər əminlik dedikdə yüksək əminlik səviyyəsi nəzərdə tutulur. Lakin belə əminlik səviyyəsi Beynəlxalq Audit Standartlarına uyğun auditin aparılması zamanı bütün əhəmiyyətli təhriflərin aşkar olunacağına zəmanət vermir. Fırıldaqçılıq və ya səhv nəticəsində yarana biləcək təhriflər o halda əhəmiyyətli hesab edilir ki, onlar ayrı-ayrılıqda və ya bütövlükdə maliyyə hesabatları əsasında istifadəçilərin qəbul etdikləri iqtisadi qərarlara təsir göstərə bilsin.

Beynəlxalq Audit Standartlarına uyğun aparılmış audit çərçivəsində biz auditin aparıldığı bütün müddət ərzində peşəkar mülahizələr irəli sürür və peşəkar skeptisizmi saxlayırıq. Bundan əlavə biz:

- Saxtakarlıq yaxud səhv nəticəsində yaranmasından asılı olmayaraq maliyyə hesabatlarının əhəmiyyətli dərəcədə təhrif edilməsi risklərini müəyyən edir və qiymətləndirir, bu risklərə qarşı audit prosedurları işləyib hazırlayır və tətbiq edir; rəyimizin bildirilməsi üçün yetərli və müvafiq əsası təmin edən audit sübutu əldə edirik. Fırıldaqçılıq nəticəsində yaranan əhəmiyyətli təhriflərin aşkar edilməməsi riski səhv nəticəsində yaranan əhəmiyyətli təhriflərin aşkar edilməməsi riskindən yüksəkdir. Belə ki, fırıldaqçılıq gizli sövdələşmə, saxtakarlıq, məlumatların bilərəkdən göstərilməməsi, təhrif edilmiş şəkildə təqdim edilməsi və ya daxili nəzarət sistemində sui-istifadə hallarını nəzərdə tutur.
- Cəmiyyətin daxili nəzarət sisteminin effektivliyi barədə rəy bildirmək üçün deyil, şəraitə uyğun audit prosedurlarının işlənib hazırlanması məqsədilə audit üçün əhəmiyyətli olan daxil nəzarət sistemi üzrə məlumat əldə edirik.
- Tətbiq edilən uçot siyasətlərinin uyğunluğunu, uçot təxminlərinin və rəhbərlik tərəfindən hazırlanmış müvafiq açıqlamaların əsaslı olduğunu qiymətləndiririk.
- Fəaliyyətin fasiləsizliyi ilə bağlı rəhbərliyin mülahizələrinin uyğunluğu və əldə edilmiş audit sübutlarına əsasən Cəmiyyət fasiləsiz fəaliyyət göstərmək qabiliyyəti ilə bağlı əhəmiyyətli dərəcədə şübhə yarada biləcək hadisə və şərait üzrə qeyri-müəyyənliyin mövcud olub-olmamasına dair fikir bildiririk. Əhəmiyyətli qeyri-müəyyənliyin mövcud olduğu barədə nəticəyə gəldikdə, biz auditor rəyimizdə diqqəti maliyyə hesabatlarındakı müvafiq açıqlamalara cəlb etməli, belə açıqlamalar yetərli olmadıqda, rəyimizi dəyişdirməliyik. Nəticələrimiz auditor hesabatının tarixinədək əldə edilmiş audit sübutlarına əsaslanır. Lakin gələcək hadisə və şəraitlər Cəmiyyətin fasiləsiz fəaliyyət göstərmək qabiliyyətini dayandırmasına səbəb ola bilər.
- Maliyyə hesabatlarının ümumi təqdimatını, strukturunu və məzmununu, o cümlədən açıqlamaları və maliyyə hesabatlarında mövcud əməliyyatlar və hadisələrin düzgün təqdim edilməsini qiymətləndiririk.

Biz digər məsələlərlə yanaşı, planlaşdırılan audit prosedurlarının həcmi və vaxtı, əhəmiyyətli audit nəticələri, eləcə də audit prosesində müəyyən etdiyimiz daxili nəzarət sistemindəki əhəmiyyətli çatışmazlıqlar barədə məlumat təqdim edirik.

18 avqust 2022-ci il

Bakı, Azərbaycan Respublikası

"Finexpert" MMC-nin

Direktor-Auditoru

Həcət Cəbrayılov

"AZƏRXALÇA" ASC
31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ VƏZİYYƏTİ HAQQINDA HESABAT

Azərbaycan Manatı ilə	Qeyd	31 dekabr 2021-ci il	31 dekabr 2020-ci il
AKTİVLƏR			
Uzun müddətli aktivlər			
Əmlak, tikili və avadanlıqlar	10	17 243 787	17 673 435
Tikilməkdə olan Binalar	10	60 894 515	60 480 125
Qeyri-maddi aktivlər	11	6 552	7331
Cəmi Uzun müddətli aktivlər		**78 144 854**	**78 160 891**
Cari Aktivlər			
Mal və material ehtiyatları	8	8 209 473	6 909 948
Müddətli Əmanət	7	14 000 000	-
Pul və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	6	1 765 626	20 530 599
Məhdudiyyət qoyulmuş pul vəsaitləri		2 607	1 134 107
Digər cari aktivlər	9	412 192	263 635
Qabaqcadan ödəmələr		261 144	4 457
Cəmi cari aktivlər		**24 651 042**	**28 842 746**
CƏMİ AKTİVLƏR		**102 795 896**	**107 003 637**
KAPİTAL			
Nizamnamə kapitalı	13	15 000 000	15 000 000
Əlavə kapital qoyuluşu		104 449 342	104 802 112
Yığılmış zərər		(17 038 710)	(13 839 185)
CƏMİ KAPİTAL		**102 410 632**	**105 962 927**
ÖHDƏLİKLƏR			
Cari öhdəliklər			
Mənfəət vergisindən başqa ödənilməli vergilər və DSMF öhdəlikləri	12	99 815	986 224
Kreditor borcları və ödəniləcək digər vəsaitlər		285 449	54 486
Cəmi cari öhdəliklər		**385 264**	**1 040 710**
CƏMİ ÖHDƏLİKLƏR		**385 264**	**1 040 710**
CƏMİ ÖHDƏLİKLƏR VƏ KAPİTAL		**102 795 896**	**107 003 637**

18 avqust 2022-ci il tarixində İdarə Heyəti adından imzalanmış və buraxılış üçün təsdiqlənmişdir:

Cəmiyyət tərəfindən:

Məmmədov Emin
İdarə Heyətinin Sədri

Eyyubov Zaur
Baş mühasib

"AZƏRXALÇA" ASC
31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MƏNFƏƏT VƏ YA ZƏRƏR VƏ DİGƏR MƏCMU GƏLİRLƏR HAQQINDA HESABAT

Azərbaycan Manatı ilə	Qeyd	31 dekabr 2021-ci il tarixində bitən il üzrə	31 dekabr 2020-ci tarixində bitən il üzrə
Satışdan gələn gəlir	14	1 606 810	5 142 194
Satışın maya dəyəri	14	(1 214 639)	(4 590 225)
Ümumi gəlir		**392 171**	**551 969**
Sair gəlirlər		411 944	1 145 609
Satış və paylama xərcləri			
İnzibati və əməliyyat xərcləri	15	(4 185 351)	(5 089 060)
Əməliyyat zərəri		**(3 773 407)**	**(3 391 484)**
Xarici valyuta əməliyyatlarından xalis gəlir		-	108 796
Faiz gəliri		181 711	
Vergidən əvvəlki zərər		**(3 199 525)**	**(3 282 687)**
Mənfəət vergisi xərci			
İl üzrə zərər		**(3 199 525)**	**(3 282 687)**
Digər məcmu gəlirlər			
İl üzrə cəmi məcmu zərər		**(3 199 525)**	**(3 282 686)**

18 avqust 2022-ci il tarixində İdarə Heyəti adından imzalanmış və buraxılış üçün təsdiqlənmişdir:

Cəmiyyət tərəfindən:

Məmmədov Emin
İdarə Heyətinin Sədri

Eyyubov Zaur
Baş mühasib

"AZƏRXALÇA" ASC
31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
KAPİTALDA DƏYİŞİKLİKLƏR HAQQINDA HESABAT

Azərbaycan Manatı ilə	Qeyd	Nizamnamə kapitalı	Əlavə kapital qoyuluşu	Yığılmış zərər	Cəmi kapital
31 dekabr 2018-ci il tarixinə qalıq		**15 000 000**	**67 979 513**	**(4 835 040)**	**78 144 473**
Əlavə kapital qoyuluşu		-	34 102 778	-	**34 102 778**
Cəmi məcmu zərər		-	-	(5 341 692)	**(5 341 692)**
31 dekabr 2019-cu il tarixinə qalıq		**15 000 000**	**102 082 291**	**(10 176 732)**	**106 905 559**
Əlavə kapital qoyuluşu		-	2 719 821	-	2 719 821
Cəmi məcmu zərər		-	-	(3 662 452)	(3 662 452)
31 dekabr 2020-ci il tarixinə qalıq		**15,000,000**	**104 802 112**	**(13 839 184)**	**105 962 928**
Əlavə kapital qoyuluşu		-	(352 770)	-	(352 770)
Cəmi məcmu zərər		-	-	(3 199 525)	(3 199 525)
31 dekabr 2021-ci il tarixinə qalıq		**15,000,000**	**104 449 342**	**(17 038 710)**	**102 410 632**

18 avqust 2022-ci il tarixində İdarə Heyəti adından imzalanmış və buraxılış üçün təsdiqlənmişdir:

Cəmiyyət tərəfindən:

Məmmədov Emin
İdarə Heyətinin Sədri

Eyyubov Zaur
Baş mühasib

"AZƏRXALÇA" ASC
31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
PUL VƏSAİTLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ HAQQINDA HESABAT

Azərbaycan Manatı ilə	Qeyd	31 dekabr 2021-ci il tarixində bitən il üzrə	31 dekabr 2020-ci il tarixində bitən il üzrə
Əməliyyat fəaliyyətindən daxil olan pul vəsaitlərinin axını			
Vergidən əvvəlki zərər		(3 199 525)	(3 282 686)
Düzəlişlər:			
Faiz gəliri		-	-
Əmlak tikili və avadanlıqlar və qeyri-maddi aktivlər üzrə köhnəlmə və amortizasiya xərcləri	10,11	728 017	685 377
Xarici valyuta əməliyyatları üzrə kurs fərqlərindən zərər		-	15 418
Əməliyyat aktiv və öhdəliklərində dəyişikliklərdən əvvəl əməliyyat fəaliyyətindən daxil olan pul vəsaitlərinin axını		**(2 471 508)**	**(2 581 891)**
Əməliyyat aktiv və öhdəliklərində dəyişikliklər			
Qabaqcadan ödəmələr üzrə xalis (artım)/azalma		(256 687)	20 285
Mal və material ehtiyatları üzrə xalis (artım)	8	(1 299 524)	7 262 706
Məhdudiyyət qoyulmuş pul vəsaitləri		1 131 500	(124 623)
Mənfəət vergisindən başqa ödənilməli vergilər və DSMF öhdəliklərində artım	12	(949 645)	885 408
Ticarət və digər kreditor borcları üzrə xalis artım		408 628	(580 540)
Digər cari aktivlərdə artım	9	(262 987)	(16 383)
Vergidən əvvəl əməliyyat fəaliyyətindən xaric olan xalis pul vəsaitləri		**(3 700 223)**	**4 864 961**
Ödənilmiş mənfəət vergisi			-
Əməliyyat fəaliyyətinə yönəlmiş xalis pul vəsaitləri		**(3 700 223)**	**4 864 961**
İnvestisiya fəaliyyətindən daxil olan pul vəsaitlərinin axını			
Müddətli əmanətlərin yerləşdirilməsi	7	(14 000 000)	-
Əldə edilmiş faiz gəliri		-	-
Əmlak, tikili və avadanlıqların alınması	10	(711 980)	(8 178 117)
Tikilməkdə olan Binalar		-	196 860
Qeyri-maddi aktivlərin alınması			
İnvestisiya fəaliyyətindən xaric olan xalis pul vəsaitləri		**(14 711 980)**	**(7 981 257)**
Maliyyələşdirmə fəaliyyətindən daxil olan pul vəsaitlərinin axını			
Əlavə kapital qoyuluşu		(352 770)	2 719 821
Maliyyələşdirmə fəaliyyətindən daxil olan xalis pul vəsaitləri		**(352 770)**	**2 719 821**
Məzənnə fərqlərinin pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinə təsiri		-	19 738
Pul və pul vəsaitlərinin ekvivalentlərində xalis artım/(azalma)		(18 764 973)	(396 475)
İlin əvvəlinə pul və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	6	**20 530 599**	**20 907 336**
İlin sonuna pul və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	6	**1 765 626**	**20 530 599**

18 avqust 2022-ci il tarixində İdarə Heyəti adından imzalanmış və buraxılış üçün təsdiqlənmişdir:

Cəmiyyət tərəfindən:

Məmmədov Emin
İdarə Heyətinin Sədri

Eyyubov Zaur
Baş mühasib

1. Cəmiyyət və Onun Əsas Fəaliyyəti

"Azərxalça" Açıq Səhmdar Cəmiyyəti ("Cəmiyyət") Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2032 saylı sərəncamının 6.1 bəndinə müvafiq olaraq 5 may 2016-cı il tarixində təsis edilmişdir. Cəmiyyət Azərbaycan Respublikasının Bakı şəhərində yerləşir. Cəmiyyət açıq səhmdar cəmiyyətidir və Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun olaraq təsis edilmişdir. Cəmiyyətin nizamnaməsi və strukturu 4 oktyabr 2016-cı il tarixində Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 375 saylı qərarı ilə təsdiq edilmişdir.

Cəmiyyətin əsas fəaliyyətinə xalça və xalça məmulatlarının istehsalı və satışı, xalça və xalça məmulatlarının istehsalında yeni texnologiyaların tətbiqi, habelə bu sahənin inkişafı ilə bağlı digər işlər daxildir.

Cəmiyyətin nizamnamə kapitalı Azərbaycan Respublikası Hökumətinə ("Hökumət") məxsus və hər birinin nominal dəyəri 1 AZN olan 15 milyon səhmdən ibarətdir. Cəmiyyətin hüquqi ünvanı: AZ5002, Sumqayıt şəhəri, Kimyaçılar küçəsi, ev 1

31 dekabr 2021-ci il tarixinə işçilərin sayı 1256 nəfər (31 dekabr 2020-ci il tarixinə 1606 nəfər) olmuşdur.

2. Əməliyyat Mühiti

Azərbaycan iqtisadiyyatında inkişaf etməkdə olan bazarlara xas müəyyən xüsusiyyətlər müşahidə edilir. Azərbaycan iqtisadiyyatının mövcud və gələcək artımı və dayanıqlığı hökumətin həyata keçirdiyi fiskal və monetar tədbirlərin effektivliyindən, eləcə də xam neftin qiymətlərindən və Azərbaycan manatının sabitliyindən əhəmiyyətli dərəcədə asılıdır.

Neft qiymətlərində azalma və milli valyutanın əsas xarici valyutalara qarşı devalvasiyasının mənfi nəticəsi olaraq 2016-cı ildə ölkədə baş vermiş kəskin iqtisadi böhrandan sonra Azərbaycan hökuməti tərəfindən uzunmüddətli iqtisadi sabitliyi və dayanıqlığı təmin etmək məqsədilə islahatlar sürətləndirilmişdir Institusional dəyişiklikləri əhatə edən iqtisadi islahatlara əsasən inflyasiya aşağı birrəqəmli səviyyədə sabitləşmiş, iqtisadi artım pozitiv zonada qalmaqda davam etmiş, milli valyutanın məzənnəsi dayanıqlı səviyyədə olmuş və ölkənin xarici sektorunda müsbət tendensiyalar müşahidə olunmuşdur. 12 mart 2020-ci il tarixində Dünya Səhiyyə Təşkilatı COVID-19 epidemiyasını qlobal pandemiya elan etmişdir. Azərbaycan hökuməti tərəfindən COVID-19 pandemiyasının yayılmasının qarşısının alınması və mənfi təsirlərinin azaldılması məqsədilə hərəkətin məhdudlaşdırılması ilə bağlı tədbirlər, o cümlədən karantin, özünütəcrid və ticarət fəaliyyətinin məhdudlaşdırılması, o cümlədən müəssisələrin bağlanması kimi bir sıra tədbirlər görülmüşdür. Yuxarıda qeyd olunan tədbirlər qismən yumşaldılmış və 2020-ci ilin dekabr ayında yenidən sərtləşdirilmişdir. Bu tədbirlər Azərbaycanda iqtisadi fəaliyyəti əhəmiyyətli dərəcədə məhdudlaşdırmış və biznes subyektlərinə, bazar iştirakçılarına, Şirkətin müştərilərinə, habelə yerli və qlobal iqtisadiyyata mənfi təsir göstərmiş və gələcəkdə qeyri-müəyyən müddət təsir göstərməkdə davam edə bilər.

COVID-19 pandemiyası ilə yanaşı, 27 sentyabr 2020-ci il tarixində Ermənistanın işğalı altında olan Dağlıq Qarabağ və Dağlıq Qarabağ ətrafındakı ərazilərdə Azərbaycan və Ermənistan arasında yenidən qarşıdurmalar başlamışdır. Azərbaycan Respublikası ərazisində hərbi vəziyyət elan edilərək komendant saatı tətbiq edilmiş və sonrakı altı həftə ərzində Ermənistan tərəfindən işğal edilmiş ərazilərin bir hissəsi işğaldan azad edilmişdir 9 noyabr 2020-ci il tarixində imzalanmış atəşkəs razılaşmasına əsasən 10 noyabr 2020-ci il tarixindən etibarən Dağlıq Qarabağ və ətraf ərazilərdəki bütün hərbi əməliyyatlar dayandırılmışdır.

Siyasi və iqtisadı vəziyyətin mövcud təsirlərini proqnozlaşdırmaq çətindir, lakin bunun Azərbaycan iqtisadiyyatına təsiri daha çox ola bilər və bu da dövlət maliyyəsinin pisləşməsinə, maliyyə bazarlarının qeyri-sabitliyinə, kapital bazarlarında qeyri-likvidliyə, inflyasiyanın artmasına və milli valyutanın əsas xarici valyutalara nisbətdə dəyərdən düşməsinə gətirib çıxara bilər.

Mövcud iqtisadi vəziyyətin gələcək təsirlərini və yuxarıda qeyd olunan tədbirləri qabaqcadan proqnozlaşdırmaq nisbətən mürəkkəb olduğuna görə rəhbərliyin iqtisadı mühitlə bağlı cari proqnozları və təxminləri faktiki nəticələrdən fərqli ola bilər.

Maliyyə-strateji və cari qərarların hərtərəfli əsaslandırılması, biznes planlaşdırması zamanı risklərin azaldılması, etibarlı tərəfdaşların seçilməsi və işgüzar mühitin yaradılması Cəmiyyətin dayanıqlı

inkişafının göstəriciləridir.

Cəmiyyətin 2021-ci ildə satış həcmi 1606 810 manat təşkil edərək yüksək artım göstərmişdir. 2020-ci il üzrə satış həcmi 5 153 524 manat olmuş, lakin bunun 5 084 745 manat hissəsini COVID 19 pandemiyası dövründə dövlət dəstəyi çərçivəsində AR Mədəniyyət Nazirliyinə satılmış xalçalar təşkil etmiş ki, faktiki olaraq Cəmiyyət öz imkanları hesabına 2020-ci il ərzində cəmi 68789 manat dəyərində xalça satmışdır.

Cəmiyyətin cari dayanıqlı inkişafına və maliyyə sabitliyinə aşağıda qeyd olunan pozitiv amillər təsir göstərmişdir:

- Korporativ idarəetmə sisteminin tətbiq edilməsi;
- maliyyə-təsərrüfat əməliyyatlarının, maliyyə resurslarının istifadəsinin səmərəliliyinin artması;
- Geniş tələbata malik yeni müasir dizaynlı yun və ipək xalçaların istehsal edilməsinə və satışına başlanması;
- xarici ölkələrə(Almaniya, Bəhreyn, BƏƏ, İsrail və sair) xalçaların satışının həyata keçirilməsi;
- Cəmiyyətin inkişafına dair yol xəritəsinin hazırlanması və mərhələlərlə həyata keçirilməsi.

3. Maliyyə hesabatlarının hazırlanmasının əsası və mühüm mühasibat uçotu prinsipləri

Maliyyə hesabatlarının tərtib edilməsinin əsas prinsipləri

Uyğunluq prinsipi

Cəmiyyətin hazırkı maliyyə hesabatları Beynəlxalq Mühasibat Uçotu Standartları Şurası tərəfindən dərc edilmiş 31 dekabr 2021-ci il tarixinə qüvvədə olan Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına ("MHBS") uyğun hazırlanmışdır.

Təqdimatın əsasları

Maliyyə hesabatları aşağıda göstərilmiş mühasibat uçotu prinsiplərində başqa cür qeyd olunmayıbsa (məsələn, müəyyən maliyyə alətləri ədalətli dəyər prinsipi ilə ölçülür) tarixi dəyər prinsipinə əsasən hazırlanmışdır.

Funksional və hesabat valyutası

Cəmiyyətin funksional valyutası və bu maliyyə hesabatlarının tərtib olunduğu valyuta Azərbaycan Respublikasının milli valyutası olan Azərbaycan Manatıdır ("AZN").

31 dekabr 2021-ci il tarixinə xarici valyuta qalıqlarının çevrilməsində istifadə olunan əsas valyuta məzənnələri: 1 ABŞ dolları =1.7000 AZN, 1 Avro = 1.9265AZN (31 dekabr 2020: 1 ABŞ dolları =1.7000 AZN, 1 Avro = 2.0890 AZN).

Fasiləsizlik prinsipi

Maliyyə hesabatları Cəmiyyətin yaxın gələcəkdə fəaliyyətini normal şərtlər altında davam etdirəcəyi ehtimalı nəzərə alınaraq hazırlanmışdır.

Rəhbərlik hesab edir ki, Cəmiyyət yaxın gələcəkdə ləğv olunacağına, habelə fəaliyyətini dayandırmağa və ya Azərbaycan Respublikasının Qanunları və ya normativ aktları əsasında kreditorlara qarşı müdafiə axtarışına istək və ya ehtiyac olmadan fəaliyyətini davam etdirəcək.

Buna görə, aktivlər və öhdəliklər adi fəaliyyətin gedişində Cəmiyyətin aktivləri reallaşdırmaq və öhdəlikləri yerinə yetirmək qabiliyyətinə malik olduğu fərziyyəsi ilə hesabatlarda əks etdirilmişdir. Bəzi fərdi maliyyə

hesabatları standartları, Rəhbərlik tərəfindən Cəmiyyətin davamlılıq prinsipinə dair dəyərləndirmənin aparılması üzrə konkret tələbləri nəzərə alınmalı olan müəyyən məsələləri və daimilik prinsipi ilə əlaqədar bir sıra açıqlamaların hesabatlara daxil edilməsini əhatə edir.

Davamlılıq prinsipi təxminlərinin Rəhbərlik tərəfindən dəyərləndirilməsi zamanı naməlum olan gələcək hadisələr və ya şərtlər üzrə müəyyən fərziyyələrin edilməsi vacibdir.

Maliyyə hesabatlarının hazırlanmasında qəbul edilən əsas uçot prinsipləri aşağıda qeyd edilmişdir. Bu prinsiplər istisna hallar göstərilmədiyi təqdirdə, bütün illərə davamlı olaraq tətbiq olunur:

Ədalətli dəyər - qiymətləndirmə tarixində bazar iştirakçıları arasında aparılan əməliyyatlarda aktivin satılması zamanı alınan və ya öhdəliyin köçürülməsi zamanı ödənilən qiymətdir.
Aktivin və ya öhdəliyin ədalətli dəyərini müəyyən edərkən Cəmiyyət mümkün dərəcədə bazarda müşahidə edilə bilən informasiyalardan istifadə edir. Əgər aktivin və ya öhdəliyin ədalətli dəyəri müəyyən oluna bilmirsə, Cəmiyyət müşahidə edilə bilən məlumatların istifadəsini maksimumlaşdıran və müşahidə edilə bilməyən məlumatların istifadəsini minimumlaşdıran (oxşar əməliyyatlar üçün qiymətləri, diskontlaşdırılmış pul vəsaitləri hərəkətinin təhlilini və ya emitentin xüsusi hallarda opsiyon qiymət qoyma modelini əks etdirən müqayisəli bazar yanaşmasının istifadəsi) qiymətləndirmə mexanizmlərindən istifadə edir. İstifadə olunan məlumatlar bazar iştirakçılarının nəzərə aldığı aktiv və öhdəliyin xarakteristikalarına uyğundur.
Ədalətli dəyər qiymətləndirmə üçün məlumatların müşahidə edilə bilmə dərəcəsinə və bütünlüklə ədalətli dəyərin müəyyən olunmasında məlumatların əhəmiyyətinə əsaslanaraq müxtəlif iyerarxik kateqoriyalara bölünür:

- 1-ci səviyyə - ədalətli dəyər eyni aktivlər və öhdəliklərin aktiv bazardakı mövcud qiymətindən (dəyişdirilməmiş) əldə edilir;
- 2-ci səviyyə - ədalətli dəyər 1-ci səviyyədə göstərilən mövcud qiymətlərdən fərqli olaraq aktiv və ya öhdəlik üçün birbaşa (məs., qiymətlər) və ya dolayı yolla (qiymətlərdən əldə olunan) müşahidə edilə bilən məlumatlardan əldə olunur;
- 3-cü səviyyə - ədalətli dəyər müşahidə edilən bazar məlumatlarına əsaslanmayan (müşahidə edilə bilinməyən məlumatlar) aktiv və öhdəliklər üçün məlumatları özündə əks etdirən qiymətləndirmə mexanizmlərindən əldə olunur.

Ədalətli dəyər iyerarxiyasının səviyyələri arasındakı köçürmələr Cəmiyyət tərəfindən dəyişikliyin baş verdiyi hesabat dövrünün sonunda tanınır.

Maliyyə alətləri - əsas qiymətləndirmə üsulları

Təsnifat formalarından asılı olaraq maliyyə alətləri ədalətli dəyərdə və ya amortizasiya olunmuş maya dəyərində qeydə alınır. Həmin qiymətləndirmə üsulları aşağıda əks etdirilir.

Ədalətli dəyər müstəqil şəkildə fəaliyyət göstərən yaxşı məlumatlandırılmış müstəqil tərəflər arasında əməliyyatın ümumi şərtlər əsasında həyata keçirildiyi zaman aktivin mübadilə edilə bildiyi və ya öhdəliyin yerinə yetirildiyi məbləği təşkil edir. Ədalətli dəyər fəal bazarda alınıb satılan maliyyə aktivləri üzrə cari tələb qiymətini və maliyyə öhdəlikləri üzrə cari təklif qiymətini əks etdirir. Bazar riskləri qarşılıqlı şəkildə əvəzləşdirilən aktiv və öhdəliklər ilə əlaqədar Cəmiyyət qarşılıqlı surətdə əvəzləşdirilən risklər üzrə ədalətli dəyər göstəricilərinin müəyyən edilməsi üçün orta bazar qiymətlərindən istifadə edə bilər və xalis açıq mövqeyə müvafiq tələb və təklif qiyməti tətbiq edə bilər.

Maliyyə aləti fəal bazarda o zaman sərbəst surətdə alınıb satıla bilən aktivlər kimi qəbul edilir ki, onların qiymətləri haqqında məlumat fond birjasında və ya digər maliyyə Təşkilatından sərbəst və müntəzəm şəkildə əldə edilə bilsin və bu zaman həmin qiymətlər könüllü şəkildə bazar şərtləri çərçivəsində həyata keçirilən real və müntəzəm əməliyyatları əks etdirsin.

Bazar qiymətləri mövcud olmayan maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərini müəyyən etmək üçün diskont edilmiş pul vəsaitlərinin hərəkəti modeli, könüllü şəkildə həyata keçirilən ən son əməliyyatlar haqqında məlumata əsaslanan modellər kimi qiymətləndirmə üsulları, eləcə də investisiya qoyulan müəssisələr haqqında maliyyə məlumatlarının təhlili istifadə edilir. Qiymətləndirmə üsulları müşahidə edilə bilən bazar

məlumatları ilə dəstəklənməyən fərziyyələrin istifadə olunmasını tələb edə bilər. Bu fərziyyələrin hər-hansı birinin mümkün alternativ variantla əvəz edilməsi nəticəsində mənfəət, gəlir, aktiv və öhdəliklərin əhəmiyyətli dərəcədə dəyişməsinə səbəb olacaq hallar barədə məlumat hazırkı maliyyə hesabatlarında açıqlanır.

İlkin dəyər alış tarixinə aktivi almaq üçün ödənilmiş pul vəsaitlərini və ya onların ekvivalentlərinin məbləğini və yaxud verilmiş digər resursların ədalətli dəyərini əks etdirir və əməliyyat xərclərini ehtiva edir. İlkin dəyərlə qiymətləndirmə yalnız bazar qiymətləri olmayan və ədalətli dəyəri etibarlı şəkildə ölçülə bilməyən pay alətlərindəki investisiyalara tətbiq edilir.

Əməliyyat xərcləri əlavə xərcləri əks etdirir və birbaşa olaraq maliyyə alətinin alışı, buraxılması və ya satışı ilə əlaqəlidir. Əlavə xərclər əməliyyatın həyata keçirilmədiyi təqdirdə yaranmayan xərclərdir.

Əməliyyat xərclərinə agentlərə (satış üzrə agentlər kimi fəaliyyət göstərən işçilər daxil olmaqla), məsləhətçilərə, brokerlərə və dilerlərə ödənilmiş haqq və komissiyalar, tənzimləyici orqanlar və fond birjalarına ödəmələr, eləcə də mülkiyyət hüququnun köçürülməsi üzrə vergilər və rüsumlar daxildir. Borc öhdəlikləri üzrə mükafat və ya diskontlar, maliyyələşdirmə xərcləri, daxili inzibati və ya saxlama xərcləri maliyyə xərclərinə daxil edilmir.

Amortizasiya olunmuş maya dəyəri əsas məbləğin ödənilməsi çıxılmaqla, lakin hesablanmış faizləri daxil etməklə, maliyyə aktivləri üçün isə dəyərsizləşmə zərərləri üzrə hər-hansı silinməni çıxmaqla aktivlərin ilkin dəyərini əks etdirir. Hesablanmış faizlərə ilkin uçot zamanı təxirə salınmış əməliyyat xərclərinin və effektiv faiz metodundan istifadə etməklə ödəniş məbləği üzrə hər-hansı mükafat və ya diskontun amortizasiyası daxildir. Hesablanmış faiz gəlirləri və faiz xərcləri, o cümlədən hesablanmış kupon gəlirləri və amortizasiya olunmuş diskont və ya mükafat (verilmə zamanı təxirə salınmış komissiyalar daxil olmaqla, əgər varsa) ayrıca göstərilmir və maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatın müvafiq maddələrinin balans dəyərinə daxil edilir.

Effektiv faiz dərəcəsi metodu maliyyə alətinin balans dəyəri üzrə sabit faiz dərəcəsinin (effektiv faiz dərəcəsi) təmin edilməsi üçün faiz gəlirləri və ya xərclərinin müvafiq dövr ərzində uçota alınması metodudur. Effektiv faiz dərəcəsi, təxmin edilən gələcək pul ödənişlərini və ya daxilolmaları (kreditlər üzrə gələcək zərərlər xaric olmaqla) maliyyə alətinin gözlənilən fəaliyyət müddəti ərzində və ya müvafiq hallarda daha qısa müddət ərzində maliyyə alətinin xalis balans dəyərinə diskontlaşdıran dəqiq dərəcədir.

Effektiv faiz dərəcəsi maliyyə aləti üçün nəzərdə tutulan dəyişkən faiz dərəcəsi üzrə kredit spredini əks etdirən mükafatlar və ya diskont və yaxud bazar qiymətlərindən asılı olaraq müəyyən edilməyən digər dəyişkən amillər istisna olmaqla, faiz dərəcələrinin növbəti dəyişdirilmə tarixinə qədər dəyişkən faizli alətlər üzrə pul vəsaitlərinin hərəkətini diskont etmək üçün istifadə edilir. Bu cür mükafatlar və ya diskontlar maliyyə alətinin gözlənilən tədavül müddəti ərzində amortizasiya edilir. Diskont dəyərinin hesablanmasına müqavilə tərəfləri arasında ödənilmiş və ya alınmış effektiv faiz dərəcəsinin tərkib hissəsini təşkil edən bütün komissiyalar daxildir (gəlir və xərclərin uçotu siyasətinə baxın).

Maliyyə aktivləri

Maliyyə alətlərinin ilkin tanınması

Ticarət olunan qiymətli kağızlar, törəmə alətlər və digər ədalətli dəyəri mənfəət və ya zərərdə tanınan maliyyə alətləri ilkin olaraq ədalətli dəyərdə ölçülür. Digər maliyyə alətləri, ilk öncə ədalətli dəyərdə, həmçinin əldə edilməsinə və buraxılmasına birbaşa aid olan mənfəət və ya zərər, əməliyyat xərcləri ilə ədalətli dəyərdə olmayan predmet üzrə ölçülür. İlkin tanınma zamanı ədalətli dəyər ən yaxşı olaraq əməliyyat qiyməti ilə sübut edilir. İlkin tanınma zamanı yalnız ədalətli dəyər ilə əməliyyat qiyməti arasında fərq olduqda yaranan mənfəət və ya zərər qeydə alınır. Ədalətli dəyər eyni maliyyə aləti ilə aparılan digər cari bazar əməliyyatlarının müşahidəsi və yaxud həmin bazarlardan əldə edilən məlumatlara əsaslanan qiymətləndirmə üsulu ilə sübut edilir.

Qanunvericilik və ya mövcud bazar qaydaları ilə müəyyən edilmiş vaxt çərçivəsində alınıb satılması nəzərdə tutulan maliyyə aktivləri ("standart şərtlərlə həyata keçirilən" alış və satışlar) Cəmiyyətin maliyyə aktivini almaq və ya satmaq öhdəliyini qəbul etdiyi əməliyyat tarixində qeydə alınır. Alış üzrə bütün digər

əməliyyatlar Cəmiyyətin həmin maliyyə aləti üzrə müqavilə tərəfi olduqda tanınır.

Maliyyə alətlərinin təsnifatı

İlkin tanımada maliyyə aktivi amortizasiya dəyərində, digər məcmu gəlir vasitəsilə ədalətli dəyərdə ("DMGƏD") ölçülmüş dəyərdə və ya mənfəət və ya zərər hesabına ədalətli dəyərdə ("MZHƏD") təsnif edilir.

Maliyyə aktivi aşağıdakı şərtlərin hər ikisinə cavab verdikdə və MZHƏD kimi müəyyən edilmədikdə, amortizasiya olunmuş dəyərində ölçülür:

- Müqavilə üzrə pul axınlarını toplamaq üçün aktivləri saxlamaq məqsədi daşıyan biznes modeli çərçivəsində saxlanılır; və
- Müqavilə şərtləri müəyyənləşdirilmiş tarixlərdə ödənilməmiş əsas məbləğ üzrə yalnız əsas məbləğ və faizin ödənişlərindən (YƏMFÖ) ibarət olan pul axınlarına təkan verir.

Maliyyə aktivi aşağıdakı şərtlərin hər ikisini ödədikdə və MZHƏD kimi müəyyən edilmədikdə, DMGƏD-də ölçülür:

- Həm müqavilə üzrə pul axınlarının toplanması və həm də maliyyə aktivlərinin satılması məqsədi daşıyan biznes modeli çərçivəsində saxlanılır;

- Müqavilə şərtləri müəyyənləşdirilmiş tarixlərdə ödənilməmiş əsas məbləğ üzrə yalnız əsas məbləğ və faizin ödənişlərindən ibarət olan pul axınlarına təkan verir.

Ticarət üçün nəzərdə tutulmayan kapital qoyuluşunun ilkin tanınması zamanı Cəmiyyət ədalətli dəyərdəki sonrakı dəyişiklikləri digər məcmu gəlirdə (DMG) təqdim etməyi seçə bilər. Bu seçim hər bir kapital qoyuluşu üçün ayrıca edilir.

Bütün digər maliyyə aktivlər MZHƏD-də ölçülmüş kimi təsnif edilir.

Bununla yanaşı, ilkin tanıma zamanı Cəmiyyət amortizasiya olunmuş dəyərində və ya DMGƏD-də ölçülmə tələblərinə uyğun gələn maliyyə aktivini MZHƏD kimi təsnif edə bilər, o halda ki, bu, meydana çıxacaq uçot uyğunsuzluğunu aradan qaldırsın və ya əhəmiyyətli dərəcədə azaltsın.

Biznes modelinin qiymətləndirilməsi

Cəmiyyət maliyyə aktivinin saxlandığı biznes modelinin məqsədini qiymətləndirir, çünki bu, biznesin idarə olunması və məlumatların rəhbərliyə təqdim edilməsi üsulunu daha düzgün əks etdirir. Bu zaman aşağıdakı məlumatlar nəzərə alınır:

- portfel üçün müəyyən edilmiş siyasətlər və məqsədlər, həmin siyasətlərin praktikada tətbiqi, o cümlədən rəhbərliyin strategiyasının müqavilə üzrə faiz gəlirlərinin əldə edilməsinə, xüsusi faiz dərəcəsi profilinin saxlanmasına, maliyyə aktivlərinin müddətinin həmin aktivləri maliyyələşdirən öhdəliklərin müddətinə uyğunlaşdırılmasına və ya aktivlərin satışı vasitəsilə pul axınlarının realizasiyasına fokuslanıb-fokuslanmaması;
- portfelin göstəriciləri necə qiymətləndirilir və Cəmiyyətin rəhbərliyinə necə çatdırılır;
- biznes modelinin (və həmin biznes modeli çərçivəsində saxlanılan maliyyə aktivlərinin) performansına təsir edən risklər və bu risklərin necə idarə olunması;
- biznesin menecerləri necə mükafatlandırılır – məsələn, mükafatlandırma idarə olunan aktivlərin ədalətli dəyərindən və ya toplanmış pul axınlarından asılıdırmı; və
- əvvəlki dövrlərdə satışların tezliyi, həcmi və müddəti, bu satışların səbəbləri və gələcək satış fəaliyyəti barədə gözləntilər. Bununla belə, satış fəaliyyəti barədə məlumat ayrıca deyil, maliyyə aktivlərinin idarə olunması üzrə Cəmiyyətin məqsədinə necə nail olunmasının və pul axınlarının necə realizasiya edilməsinin ümumi qiymətləndirilməsi çərçivəsində nəzərə alınır.

Maliyyə alətlərinin yenidən təsnifi

Maliyyə aktivləri Cəmiyyətin maliyyə aktivlərini idarə etmək üçün öz biznes modelini dəyişdirdikdən sonra dövr ərzində istisna olmaqla, maliyyə aktivləri ilkin tanınmalarından sonra yenidən təsnifləşdirilmir. Yenidən təsnifat perspektiv təsirə malikdir.

Maliyyə alətlərinin dəyərsizləşməsi – GKZ üzrə kredit zərəri ehtiyatı

Cəmiyyət AD və DMGƏD ilə ölçülmüş borc alətləri və kredit öhdəlikləri və maliyyə zəmanəti müqavilələri üzrə GKZ-ni perspektiv əsasda ölçür. Cəmiyyət GKZ-ni ölçür və hər hesabat dövrünə kredit zərəri üzrə ehtiyatı tanıyır. GKZ ölçülməsi: (i) mümkün nəticələrin bir sıra qiymətləndirilməsi ilə təyin olunan qərəzsiz və ehtimallı məbləğini (ii) pul vəsaitlərinin müddət dəyərini və (iii) keçmiş hadisələr, gələcək şərtlər və gələcək şəraitin proqnozları barədə hər bir hesabat dövrünün sonunda qeyri-adekvat xərc və səy olmadan mövcud olan bütün məqbul və dəstəklənən məlumatları əks etdirir.

AD ilə ölçülmuş borc vəsaitləri GKZ üzrə ehtiyat çıxılmaqla maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatında göstərilir. Kredit öhdəlikləri və maliyyə zəmanətləri üçün, GKZ üzrə ayrı ehtiyat, maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatında öhdəlik olaraq tanınır.

DMGƏD-də borc alətləri üçün GKZ üzrə ehtiyat çıxılmaqla amortizasiya dəyərindəki dəyişiklik, mənfəət və ya zərər və digər qalıq dəyərindəki dəyişiklik isə DMG-də gəlirlər DMGƏD borc alətləri üzrə zərərlər çıxılmaqla tanınır.

Dəyərsizləşmədə "Sadələşdirilmiş yanaşma"

9 saylı MHBS Cəmiyyətə ticarət debitor borcları, müqavilə aktivləri və lizinq debitor borcları üçün sadələşdirilmiş yanaşma tətbiq etməyə imkan verir. Sadələşdirilmiş yanaşma, Cəmiyyətə kredit riskinin əhəmiyyətli dərəcədə artımını müəyyənləşdirmədən bütün bu aktivlər üzrə ömürlük gözlənilən zərərləri tanımağa imkan verir. Müəyyən uçot siyasəti seçimlərinə tətbiq olunur:

- Ticarət debitor borcları və əhəmiyyətli bir maliyyələşdirmə komponenti olmayan müqavilə aktivləri üçün ömürlük gözlənilən zərər ehtiyatını tanımaq tələb olunur (yəni müəssisə həmişə sadələşdirilmiş yanaşma tətbiq etməlidir);

- Digər ticarət debitor borcları, digər müqavilə aktivləri, əməliyyat lizinqi debitor borcları və maliyyə lizinqi debitor borcları üçün bu, hər bir aktiv növü üçün ayrıca tətbiq oluna bilən uçot siyasəti seçimidir (lakin müəyyən bir növün bütün aktivlərinə aiddir).

Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda GKZ üzrə ehtiyatın təqdim edilməsi

GKZ üzrə zərər ehtiyatları maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda aşağıdakı kimi təqdim olunur:

- amortizasiya olunmuş dəyərdə ölçülən maliyyə aktivləri: aktivlərin ümumi qalıq dəyərindən çıxılmaqla;
- kredit öhdəlikləri və maliyyə təminatı müqavilələri: ümumiyyətlə, ehtiyat kimi;
- maliyyə aləti həm çıxarılmış, həm də istifadə edilməmiş komponentdən ibarət olduğu halda və Cəmiyyət, kredit öhdəliyi komponenti üzrə GKZ-ni çıxarılmış komponentdən ayrı olaraq müəyyən edə bilmədiyi halda: Cəmiyyət hər iki komponent üzrə birgə zərər ehtiyatı təqdim edir. Birləşdirilmiş məbləğ yerinə yetirilmiş komponentin ümumi qalıq dəyərindən çıxılmaqla təqdim edilir. Çıxarılmış komponentin ümumi məbləği üzrə zərər ehtiyatının hər hansı bir hissəsi ehtiyat kimi təqdim olunur; və
- DMGƏD-də ölçülən borc alətləri: aktivlərin qalıq məbləği onların ədalətli dəyəri olduğu üçün, heç bir zərər ehtiyatı maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda tanınmır. Bununla yanaşı, zərər ehtiyatı ədalətli dəyər ehtiyatının bir hissəsi kimi tanınır.

Maliyyə aktivlərinin silinməsi

Cəmiyyət bütün praktiki bərpaetmə səylərini tükətdikdə və bərpa etmək üçün ağlabatan bir gözləntinin olmadığı qənaətinə gəldikdə, maliyyə aktivləri tamamilə və ya qismən silinir. Silinmələr tanınmanın dayandırılmasını əks etdirir. Cəmiyyət, müqaviləyə əsasən ödənilən məbləğləri bərpa etmək istədiyi halda, hələ də icra fəaliyyətinə məruz qalan maliyyə aktivlərini silə bilər; lakin bərpa üçün ağlabatan gözlənti yoxdur.

Əsas vəsaitlər

Əsas vəsaitlər yığılmış köhnəlmə və lazım olduqda, dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat çıxılmaqla, aşağıda göstərilən dəyərlə uçota alınır.

Aktivin ilkin dəyəri onun alış dəyəri və ya tikinti xərcləri, bu aktivin istismara verilməsi ilə birbaşa bağlı olan xərclər, onun silinməsi öhdəliyi (əgər varsa) üzrə ilkin təxminlər və bütün şərtlərə cavab verən aktivlər üçün borc öhdəlikləri üzrə xərclərdən ibarətdir. Maliyyə lizinqi müqaviləsinə əsasən əldə edilmiş aktivlər də əsas vəsaitlərə daxildir.

Köhnəlmə

Bina, qurğu və avadanlıqlar üçün köhnəlmə onların gözlənilən faydalı istifadə müddəti üzrə azalan qalıq metodu ilə hesablanır. Gözlənilən faydalı istifadə müddəti, qalıq dəyəri və köhnəlmə metodu hər hesabat dövrünün sonunda yenidən nəzərdən keçirilir və mümkün dəyişikliklər perspektiv əsasla uçota alınır.

Cəmiyyətin əsas vəsaitlərinin təxmin edilən faydalı istifadə müddəti üzrə köhnəlmə dərəcləri aşağıda göstərilir:

Əmlak	7%
Maşınlar və avadanlıqlar	10% - 25%
Kompüter və ofis avadanlığı	25%
Nəqliyyat vasitələri	25%
Digər avadanlıqlar	20%
Qeyri-maddi aktivlər	Faydalı istismar müddəti ərzində

Torpaq və tikintisi tamamlanmamış aktivlər üzrə köhnəlmə hesablanmır.

Əsas vəsaitlərin faydalı istifadə müddəti hər il nəzərdən keçirilir və lazım olduqda onların faydalı istifadə müddətindəki dəyişikliklər perspektiv qaydada uçota alınır.

Aktiv artıq köhnəlmiş və istismar müddətinin sonunda olacağı vəziyyətdə olarsa, Cəmiyyətin həmin aktivin satışı nəticəsində əldə edəcəyi təxmini məbləğ, satış üzrə təxmini xərclər çıxılmaqla, aktivin qalıq dəyərinə bərabər olur. Əgər Cəmiyyət aktivlərini fiziki istismar müddətinin sonuna qədər istifadə etməyi nəzərdə tutursa və ləğv etmə dəyəri əhəmiyyətli deyilsə, aktivin qalıq dəyəri sıfıra bərabər olur. Aktivlərin qalıq dəyəri lazım olduqda hər bir maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatın tarixində nəzərdən keçirilir və təshih edilir.

Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri

Nağd pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinə ilkin ödəniş müddəti üç aydan çox olmayan bankdakı əmanətlər və digər qısamüddətli yüksək likvidli investisiyalar daxildir. Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri effektiv faiz metodundan istifadə etməklə amortizasiya olunmuş maya dəyəri ilə uçota alınır. Məhdud qalıqlar pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat üçün pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərindən silinir. Ödəniş tarixindən sonra ən azı on iki ay ərzində öhdəliyi yerinə yetirmək üçün dəyişdirilə və istifadə edilə bilməyən qalıqlar digər uzunmüddətli aktivlərə daxil edilir.

Mal-material ehtiyatları

Mal və material ehtiyatları, ən aşağı maya dəyəri və xalis satış dəyəri ilə ifadə edilir. Mal və material ehtiyatlarının qiyməti, ehtiyatların ilkin qiymətləndirilmə və satılma ardıcıllığı üsulu ilə (İQSA) təyin edilir və birbaşa olaraq satınalma, hasilat, nəqliyyat və emal xərclərini əhatə edir.

Mal və material ehtiyatlarının qalıq dəyəri, dəyərinin az olmasından asılı olaraq ya bu mal və material ehtiyatlarının maya dəyərinə əsasən, ya da xalis amortizasiya dəyərinə əsasən qiymətləndirilir. Xalis realizasiya dəyəri ehtiyatların dəyərindən aşağı olduğu təqdirdə, qalıq dəyər xalis satış qiymətinə qədər salınır və artıq məbləğ dərhal məcmu gəlirlər hesabatına daxil edilir.

Avans ödənişləri

Avans ödənişləri dəyərsizləşmə zərərləri üzrə ehtiyatların çıxılması ilə tanınır. Avans ödənişi uzunmüddətli kimi o zaman təsnifatlaşdırılır ki, avans ödənişi ilə əlaqədar olan malların və ya xidmətlərin əldə edilməsi bir ildən sonra gözlənilir və ya avans ödənişi ilkin tanınmadan sonra uzunmüddətli aktiv kimi tanınacaq aktivə aiddir.

Cəmiyyətin aktiv üzərində nəzarət əldə etdiyi və bu aktivlə əlaqədar gələcəkdə iqtisadi mənfəətin Cəmiyyətə axını ehtimal edildiyi hallarda aktivin əldə edilməsi üçün edilən avans ödənişləri aktivin qalıq dəyərinə ötürülür. Digər avans ödənişləri mallar və ya xidmətlər alındıqdan sonra mənfəət və zərər hesablarında əks etdirilir.

Mənfəət vergisi

Mənfəət vergisi xərci hazırda ödənilməli və təxirə salınmış vergi xərclərinin vergisini göstərir.

Hal-hazırda ödəniləcək vergi, il üçün vergi tutulan gəlirə əsaslanır. Vergi tutulan gəlir məcmu mənfəət haqqında hesabatda göstərilən xalis mənfəətdən fərqlənir, çünki digər illərdə vergi tutulan və ya tutulan gəlir və ya xərc maddələrini istisna edir və əlavə olaraq heç vaxt vergi tutulmayan və ya çıxılmayan maddələri də istisna edir. Cəmiyyətin cari vergi xərcləri hesabat dövrünün sonunda tətbiq edilmiş və ya qüvvəyə minən vergi dərəcələrindən istifadə etməklə hesablanır.

Təxirə salınmış vergi, maliyyə hesabatlarında aktiv və öhdəliklərin balans dəyəri ilə vergi tutulan gəlirin hesablanmasında istifadə olunan müvafiq vergi bazası arasındakı fərqə görə ödənilməli və ya geri qaytarılacağı gözlənilən vergidir və balans öhdəliyi metodundan istifadə edilməklə uçota alınır. Təxirə salınmış vergi öhdəlikləri ümumiyyətlə bütün vergi tutulan müvəqqəti fərqlər üçün tanınır və təxirə salınmış vergi aktivləri, tutulan müvəqqəti fərqlərin tətbiq oluna biləcəyi vergi tutulan mənfəətin əldə edilməsi ehtimalı olduğu dərəcədə tanınır. Vergi mənfəətinə və ya uçot mənfəətinə təsir etməyən bir əməliyyatda digər aktiv və öhdəliklərin qudvil və ya ilkin tanınması (müəssisə birləşməsindən başqa) nəticəsində müvəqqəti fərq yaranırsa, bu cür aktiv və öhdəliklər tanınmır.

Təxirə salınmış vergi aktivlərinin balans dəyəri hər hesabat tarixində nəzərdən keçirilir və aktivin tam və ya qismən geri qaytarılması üçün vergi tutulan mənfəətin kifayət olacağı ehtimalı azaldılır.

Təxirə salınmış vergi, öhdəliyin geri qaytarılması və ya aktivin xaric edilməsi müddəti ərzində tətbiq olunacağı gözlənilən vergi dərəcələri ilə hesablanır. Təxirə salınmış vergi birbaşa kapitala hesablanmış və ya hesablanmış maddələrlə əlaqəli olmadıqda, mənfəət və zərər hesabatında hesablanır və ya uçota alınır, bu halda təxirə salınmış vergi də kapitalda uçota alınır.

Təxirə salınmış vergi aktivləri və təxirə salınmış vergi öhdəlikləri, xərclər çıxılmaqla, MHBS-yə uyğun olaraq maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda əks olunur, əgər:

- Cəmiyyətin cari mənfəət vergisi aktivlərini cari gəlir vergisi öhdəliklərinə qarşı çıxarmaq üçün qanuni qüvvəyə minmiş bir hüququ vardır; və

- Təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivləri və təxirə salınmış gəlir vergisi öhdəliyi eyni vergi orqanı tərəfindən eyni vergi tutulan qurumdan tutulan gəlir vergilərinə aiddir.

Mənfəət vergisi Azərbaycan Respublikasında şirkətlərdən 20% dərəcəsi ilə tutulur.

Əlavə Dəyər Vergisi

Çıxış və elan edilmiş ƏDV arasındakı fərq hesabat ayından sonra 20 gün ərzində dövlət büdcəsinə ödənilməlidir. Satışla əlaqəli əlavə dəyər vergisi (a) müştərilərdən debitor borcları alındıqda və ya (b) müştərilərə mal və ya xidmətlər çatdırılma halında vergi orqanlarına ödənilir. Daxil olan ƏDV ümumiyyətlə ƏDV fakturası alındıqda çıxış ƏDV-yə qarşı geri qaytarılır.Vergi orqanları ƏDV-nin xalis əsasda ödənilməsinə imkan verir.

Satış və satınalma ilə əlaqədar ƏDV maliyyə vəziyyəti haqqında ümumi hesabatda tanınır və aktiv və öhdəlik kimi ayrıca açıqlanır. Debitor borclarının dəyərsizləşməsi üçün ehtiyat yaradarkən, dəyərsizləşmə zərəri ƏDV daxil olmaqla borcun tam məbləği üçün tanınır.

ƏDV depozit hesabı

Əlavə Dəyər Vergisi ("ƏDV") depozit hesabı sistemi Azərbaycan Respublikası Vergilər Nazirliyi tərəfindən 2008-ci ildə tətbiq edilmişdir. 1 yanvar 2008-ci il tarixindən Vergi Məcəlləsinə edilən dəyişikliklər əsasında ƏDV-nin geri qaytarılma məbləği vergi ödəyicisinin ƏDV depozit hesabına təqdim edilmiş ƏDV hesab-fakturalarına uyğun olaraq həyata keçirilən əməliyyatlar çərçivəsində ödənilmiş vergi məbləği hesab olunur.

Bu moduldan istifadə edərək vergi ödəyicisi ƏDV hesab-fakturalarında göstərilən ƏDV məbləğini başqa vergi ödəyicisinin ƏDV depozit hesabına ödəyir. Eyni zamanda, gömrük komitəsinə ödənilməli olan bütün vergi növləri və idxal əməliyyatları üzrə ƏDV üzrə dövlət büdcəsinə vergi öhdəlikləri vergi ödəyiciləri tərəfindən ƏDV depozit hesabı vasitəsilə ödənilə bilər. Ödənilmiş məbləğlər haqqında məlumat Vergilər Nazirliyi tərəfindən Baş Dövlət Xəzinədarlığına ("DXA"), sonra isə Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankına ("ARMB") ötürülür. ARMB Baş Xəzinədarlığın verdiyi məlumatlara əsasən, müvafiq yerli xəzinə orqanlarına məbləğlərin dəyişdirilməsini təmin edir. Vergilər Nazirliyi vergi ödəyicisinin şəxsi sənədlərində göstərilən məlumatlarda göstərilən məbləğlərin daxil edilməsini təmin edir. Mövcud sistem Vergilər Nazirliyinin Avtomatlaşdırılmış Vergi Məlumat Sistemi ilə əlaqələndirilir. Eyni zamanda, DXA və ARMB ilə onlayn məlumat mübadiləsi təşkil edildi.

ƏDV depozit hesabının tətbiqi ödənişlərin və ƏDV-nin bərpa olunan məbləğlərinin vaxtında izlənilməsinə imkan verir. Vergi borcu olan vergi ödəyiciləri yalnız bu məbləğləri dövlət büdcəsinə köçürə bilərlər. Vergi ödəyiciləri banklara getmədən dövlət büdcəsinə, digər vergi ödəyicilərinin sub hesablarına və gömrük komitəsinə depozit hesabı vasitəsilə ödəniş edə bilərlər. Vergilər Nazirliyi xüsusi proqram təminatından istifadə edərək depozit hesabı vasitəsilə həyata keçirilən bütün əməliyyatları avtomatik idarə edir.

ƏDV depozit hesabındakı qalıqların istifadəsi məhduddur və yalnız ƏDV və digər tətbiq olunan vergilərlə əlaqəli əməliyyatlar üçün istifadə edilə bilər.

Torpaq vergisi

Azərbaycan Respublikasında torpaq mülkiyyətçiləri və istifadəçiləri müxtəlif dərəcələrlə torpaq vergisinə cəlb olunurlar.

Hər 100 kvadratmetr üçün 0,1 AZN ilə 10 AZN arasında dəyişən vergi dərəcəsi torpaq növündən, yəni kənd təsərrüfatı, sənaye, tikinti, rabitə, ticarət və ya yaşayış məqsədləri üçün torpaq sahələrindən asılıdır.

Hesabat dövrü - təqvim ayı. Torpaq sahibi olan və ya istifadə edən hüquqi şəxslər üçün vergi bəyannaməsinin təqdim edilməsi üçün son tarix hər ilin 15 mayıdır, vergi avqustun 15-dən və noyabrın 15-dən gec olmayaraq bərabər hissələrlə ödənilməlidir.

Əmlak vergisi

Əmlakın qalıq dəyərindən artıq bir məbləğdə sığortalanması və əmlak vergisi bazar dəyəri ilə hesablandığı hallar istisna olmaqla, rezident hüquqi şəxslər və daimi nümayəndəliyi olan qeyri-rezident hüquqi şəxslər üçün vergi bazası onların əsas vəsaitlərinin orta illik qalıq dəyəridir. Beləliklə, bu cür hüquqi şəxslərə məxsus əsas vəsaitlərin orta illik qalıq dəyəri 1% dərəcəsi ilə əmlak vergisinə tutulur.

Eyni zamanda rezident və qeyri-rezident fiziki şəxslər üçün vergi bazasına binalar və onların hissələri, habelə rezident fiziki şəxslərin su və hava nəqliyyat vasitələri daxildir, burada əmlak vergisi dərəcəsi mülkiyyət növündən asılı olaraq dəyişir.

Hesabat dövrü - təqvim ili. Əsas vəsaitlərə sahib olan hüquqi şəxslər hesabat dövründən sonrakı ilin 31 mart tarixindən gec olmayaraq vergi bəyannaməsi təqdim etməlidirlər. Əmlak vergi ödəyicisi olan hüquqi şəxslər vergiləri avans şəklində (keçən il əmlak vergisinin 20% -i) hər rübün ikinci ayının 15-dək yuxarıda göstərilən müddətdən gec olmayaraq son qalığı ilə ödəyirlər.

Azərbaycan Respublikasında Cəmiyyətin fəaliyyətinə hesablanmış digər müxtəlif vergilər də mövcuddur. Bu vergilər məcmu gəlir hesabatına daxil edilmişdir.

Alınmış avanslar

Müştərilərdən alınan avanslar əvvəlcə öhdəlik kimi tanınacaq, lakin vaxt keçdikcə və / və ya Cəmiyyətin adi fəaliyyəti nəticəsində aktiv olacağı gözlənilir. Müştərilərdən alınan avanslar əvvəlcə alınan əvəzin ədalətli dəyəri və onlarla əlaqəli əməliyyat xərcləri ilə tanınır və sonradan amortizasiya olunmuş maya dəyəri ilə ölçülür.

Maliyyə öhdəlikləri

Digər maliyyə öhdəlikləri

Digər maliyyə öhdəliyinin tanınması, bu öhdəlik üzrə ödənişlər yerinə yetirildikdə, öhdəlik ləğv edildikdə və ya müddəti başa çatdıqda dayandırılır.

Mövcud maliyyə öhdəliyi eyni borc verəndən əhəmiyyətli dərəcədə fərqli şərtlərlə başqa maliyyə öhdəliyi ilə əvəz edildikdə və ya mövcud öhdəliyin şərtləri əhəmiyyətli dərəcədə dəyişdirildikdə, belə bir mübadilə və ya dəyişiklik ilkin öhdəliyin tanınmasının dayandırılması və yeni öhdəliyin tanınması kimi qəbul edilir və müvafiq qalıq dəyərində olan fərq mənfəət və ya zərərdə tanınır.

Kreditor borcları

Kreditor borcları təchizatçılardan mal və ya xidmətlərin yerinə yetirilməsi əvəzində ödənilmiş öhdəliklərdir. Əgər ödəmə öhdəliyi bir il və ya daha az müddətdə ödənilməlidirsə, (yaxud cəmi iş müddətindən artıq deyilsə) kreditor borcları cari öhdəliklər kimi təsnif olunur.

Kreditor borcları effektiv faiz dərəcəsi istifadə edilməklə amortizasiya olunmuş dəyər ilə təqdim edilir.

Faiz hesablanan kreditlər və borclar öhdəlikləri

Bütün kreditlər və borclar əvvəlcə birbaşa əməliyyat xərcləri çıxılmaqla alınan əvəzin ədalətli dəyəri ilə tanınır. İlkin tanınmadan sonra faizli kreditlər və borclar effektiv faiz metodundan istifadə edərək amortizasiya dəyəri ilə ölçülür. Qazanclar və zərərlər öhdəliklərin tanınmaması, habelə amortizasiya prosesində ümumi mənfəət haqqında hesabatda qeyd olunur.

Ehtiyat

Ehtiyatlar Cəmiyyətin keçmiş hadisələr nəticəsində mövcud qanuni və ya konstruktiv öhdəliyi olduqda tanınır və öhdəliyin yerinə yetirilməsi üçün iqtisadi mənfəət ehtiva edən mənbələrin axınının tələb olunacağı və öhdəliyin etibarlı qiymətləndirilməsinin mümkün olacağı ehtimal olunur.

Ehtiyat kimi tanınan məbləğ hesabat dövrünün sonunda mövcud öhdəliyin öhdəliyi ilə əlaqəli risklər və qeyri-müəyyənliklər nəzərə alınmaqla ödənilməsi üçün tələb olunan ən yaxşı qiymətləndirmədir.

Cari öhdəliyi ödəmək üçün hesablanmış pul vəsaitlərinin hərəkəti üçün ehtiyat hesablandıqda, onun balans dəyəri həmin pul vəsaitlərinin hərəkətinin cari dəyəridir (pulun zaman dəyərinin təsiri əhəmiyyətli olarsa).

Ehtiyatın tənzimlənməsi üçün tələb olunan iqtisadi və ya digər hissənin üçüncü tərəf tərəfindən geri qaytarılacağı gözlənildikdə, nəzərə alınacaq və alınacaq məbləğin etibarlı şəkildə ölçülə biləcəyinə əməli təminat olduqda debitor borcları aktiv kimi tanınır.

Maliyyə öhdəliklərinin tanınmasının dayandırılması

Maliyyə öhdəliklərinin tanınması yalnız və yalnız Cəmiyyət öz ödəniş öhdəliyini yerinə yetirdikdə, belə öhdəlik ləğv olunduqda, yaxud müddəti başa çatdıqda dayandırılır. Mövcud maliyyə öhdəliyi tam başqa şərtlərlə eyni kreditorun təqdim etdiyi digər öhdəliklə əvəzlənərsə, yaxud mövcud öhdəliyə əhəmiyyətli düzəlişlər edilərsə, belə əvəzləmə və ya düzəliş ilkin öhdəliyin tanınmasının dayandırılması və yeni öhdəliyin tanınması kimi qəbul edilir. Tanınması dayandırılmış maliyyə öhdəliyinin balans dəyəri ilə öhdəliklər üzrə ödənilmiş və ödəniləcək məbləğlər arasındakı fərq mənfəət və zərər uçotunda tanınır.

Maliyyə aktiv və öhdəliklərin əvəzləşdirilməsi

Maliyyə aktiv və öhdəliklərinin əvəzləşdirilməsi və xalis məbləğin maliyyə vəziyyəti haqqında hesabata daxil edilməsi tanınmış məbləğlərin əvəzləşdirilməsi üçün qanunvericiliklə müəyyən edilmiş hüququn, eləcə də əvəzləşdirməni aparmaq və ya aktivi realizasiya edərkən müvafiq öhdəliyi də satmaq niyyətinin mövcud olduğu hallarda həyata keçirilə bilər. Belə əvəzləşdirmə hüququ (a) gələcək hadisələrdən asılı olmamalı və (b) aşağıdakı bütün hallarda hüquqi qüvvəyə malik olmalıdır (i) adi fəaliyyət gedişində (ii) defolt halı olduqda və (iii) ödəniş qabiliyyəti olmadıqda və ya müflisləşmə baş verdikdə.

Nizamnamə kapitalı

Cəmiyyətin nizamnamə kapitalı 15 000 000 (on beş milyon) manat olmaqla Azərbaycan Respublikası Hökümətinə (Hökümət) məxsusdur və hər birinin nominal dəyəri 1 (bir) manat olan 15 000 000 (on beş milyon) ədəd adi səhmlərdən ibarətdir.

Nizamnamə kapitalının həcmindəki dəyişikliklərin təsdiqlənməsi illik ümumi yığıncağın qərarı ilə həyata keçirilir.

Digər kapital

Digər kapitala səhmdar tərəfindən qoyulan və ya çıxarılan vəsaitlər daxildir.

Gəlir

15 saylı MHBS, müştərilərlə bağlanmış müqavilələr üzrə gəlirlərin uçotu üçün beş addımlıq bir model tətbiq edir. 15 saylı MHBS-yə əsasən gəlir, malın və ya xidmətin müştəriyə təhvil verilməsi müqabilində Cəmiyyətin gözlədiyi nəzərə alınan məbləği əks etdirir.

15 saylı MHBS-yə əsasən, müştərilərlə bağlanmış müqavilələrdən əldə olunan gəlir, Cəmiyyət vəd edilmiş məhsulu və ya xidməti müştəriyə ötürmək öhdəliyini yerinə yetirdikdə və ya olduqda tanınır. Alıcı məhsul və ya xidmətə nəzarəti əldə etdikdə bir məhsul və ya xidmət köçürülür.

Nəzarət təhvili ya vaxtında, ya da müəyyən bir nöqtədə ötürüldükdə baş verir. Cəmiyyət ilk növbədə zamanla icra öhdəliklərini yerinə yetirir.

Digər gəlir və xərclər

Digər gəlir və xərclər hesablama metoduna əsasında tanınır.

Şərti öhdəliklər və aktivlər

Şərti öhdəliklər maliyyə hesabatlarında tanınmır. İqtisadi mənfəəti özündə cəmləşdirən mənbələrin xaric olma ehtimalı az olduqda, maliyyə hesabatlarına qeydlərdə açıqlanır.

Şərti aktivlər maliyyə hesabatlarında tanınmır, lakin iqtisadi mənfəətin daxilolma ehtimalı olduqda açıqlanır.

Xərclər

Xərclər funksiya ilə mənfəət və zərər və digər məcmu gəlir haqqında hesabatda təqdim olunur. Xərclərin xarakterinin təsnifatı Cəmiyyətin əməliyyat funksiyalarına əsaslanır.

İşçilərə verilən müavinətlər

Əmək haqqı Azərbaycan Respublikasının Sosial Müdafiə Fonduna qrantlar, ödənilən illik məzuniyyət və xəstəlik məzuniyyəti, bonuslar və qeyri-pul müavinətləri (məsələn, tibbi xidmətlər) işçilərin müvafiq xidmətlər göstərdikləri ildə hesablanır.

4. Uçot siyasətinin tətbiqi zamanı əhəmiyyətli ehtimallar və mülahizələr

Maliyyə hesabatlarının hazırlanmasının əsası

Cəmiyyətin maliyyə hesabatları Mühasibat Uçotunun Beynəlxalq Standartları Komitəsi ("MUBSK") tərəfindən dərc edilmiş Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına ("MHBS") uyğun olaraq hazırlanmışdır. Bu maliyyə hesabatlarının hazırlanmasında tətbiq edilmiş əsas uçot prinsipləri aşağıda təqdim edilir. Bu prinsiplər təqdim edilmiş bütün dövrlərə ardıcıl şəkildə tətbiq edilmişdir.

MHBS-yə uyğun olaraq maliyyə hesabatlarının hazırlanması rəhbərlikdən hesabat dövründə aktivlərin, öhdəliklərin, gəlirlərin, xərclərin və şərti öhdəliklərin açıqlanmasına təsir edən mülahizələr, qiymətləndirmələr və fərziyyələr etməsini tələb edir.

Sahibkarlıq fəaliyyətinə xas olan qeyri-müəyyənliklər nəticəsində MHBS-yə uyğun olaraq maliyyə hesabatlarında bir çox məqamlar dəqiq ölçülə bilməz, ancaq fərziyyə edilə bilər. Fərziyyələrə MHBS-yə uyğun olaraq maliyyə hesabatlarının hazırlanması zamanı mövcud olan son məlumatlara əsaslanan mülahizələr daxildir. Bununla birlikdə, mövcud dəyişikliklər və gələcək hadisələr barədə fərziyyələr bazarın dəyişməsi və ya Cəmiyyətin nəzarətindən kənar vəziyyətlər səbəbindən dəyişə bilər. Belə dəyişikliklər baş verdikdə onlar fərziyyələrdə əks olunur.

Ən əhəmiyyətli qiymətləndirmələr əmlak, tikili və avadanlıqların köhnəlmə müddəti, qeyri-maliyyə və maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi, maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri, köhnəlmiş səhmlər üçün ehtiyat, vergi və qanuni şərtlər üçün ehtiyat və təxirə salınmış vergitutma ilə əlaqədardır. Faktiki nəticələr bu fərziyyələrdən fərqli ola bilər.

Mühakimə

Cəmiyyətin uçot siyasətini tətbiq edərkən rəhbərlik, MHBS-yə uyğun olaraq əvvəlcədən maliyyə hesabatlarında tanınan məbləğlərə ən əhəmiyyətli təsir göstərən qiymətləndirmələrə əlavə olaraq aşağıdakı mühakimələri etmişdir.

Fəaliyyətin fasiləsizliyi

Rəhbərlik, Cəmiyyətin yaxın gələcəkdə işini davam etdirəcəyini güman edir. Bu qərarı qəbul edərkən rəhbərlik Cəmiyyətin cari niyyətlərini və maliyyə vəziyyətini nəzərə aldı. Rəhbərlik, Cəmiyyətin baş ofisindən davamlı dəstək almaqla birgə, yaxın gələcəkdə aktivlərin fasiləsiz fəaliyyətinin davam etdirə biləcəyinə inanır. Bu şərtlər Cəmiyyətin növbəti on iki ay ərzində davamlı olaraq davam edə biləcəyini göstərir.

Əməliyyatların həcmini və Cəmiyyətin debitor borclarını nəzərə alaraq, normal fəaliyyət dövründə aktivlərini reallaşdıra və öhdəliklərini yerinə yetirə biləcəkdir.Bu maliyyə hesabatla, aktivlərin və öhdəliklərin balans dəyərinə düzəlişləri, gəlirlər və xərclər barədə məlumatı və maliyyə vəziyyətinin təsnifatı haqqında hesabatı daxil etmir və belə düzəlişlər əhəmiyyətli ola bilər.

Əlaqəli tərəflərin əməliyyatlarının ilkin tanınması

Normal iş dövründə Cəmiyyət əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar həyata keçirir. 9 saylı MHBS maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərlərinə əsasən ilkin tanınmasını tələb edir. Əməliyyatların bazar və ya bazar olmayan faiz dərəcələri ilə qiymətləndirildiyi və bu cür əməliyyatlar üçün aktiv bazar olmadığı müəyyən edilərkən mühakimə tətbiq edilir. Qərar üçün əsas, əlaqəsi olmayan tərəflərlə oxşar əməliyyatlar üçün qiymət və effektiv faiz təhlilləridir.

Əsas vəsaitlərin faydalı istifadə müddəti

Cəmiyyət bina, qurğu və avadanlıq obyektlərinin qalan faydalı istifadə müddətini ən azı hər maliyyə ilinin sonunda qiymətləndirir. Gözləntilər əvvəlki hesablamalardan fərqli olarsa, dəyişikliklər 8 saylı "Mühasibat uçotu siyasəti, uçot qiymətləndirmələrində dəyişikliklər və səhvlər" adlı MUBS-yə uyğun olaraq mühasibat qiymətləndirməsində dəyişiklik kimi uçota alınır. Bu qiymətləndirmələr bina, qurğu və avadanlıqların və qeyri-maddi aktivlərin balans dəyərinin miqdarına, həmçinin də mənfəət və zərər hesablarında tanınan köhnəlmə və amortizasiyaya əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərə bilər.

Əsas vəsaitlərin dəyərsizləşməsi

Cəmiyyət hər hesabat tarixində aktivin dəyərdən düşə biləcəyinə dair hər hansı bir əlamətin olub olmadığını qiymətləndirir. Belə dəyərsizləşmə əlaməti varsa, Cəmiyyət aktivin bərpa edilə bilən dəyərini qiymətləndirir. Aktivin bərpa edilə bilən dəyəri, aktivin və ya pul yaradan vahidinin ədalətli dəyərindən satış xərcləri çıxılmaqla olan dəyəri ilə istifadədəki dəyəri arasında ən yüksəyidir və aktiv digər aktivlərdən və ya aktivlər Cəmiyyətindən əhəmiyyətli dərəcədə müstəqil olmayan pul axını yaratmadığı təqdirdə fərdi aktiv üçün müəyyən edilir. Aktivin balans dəyəri bərpa edilə bilən dəyərindən artıq olduqda, aktiv dəyərsizləşmiş hesab olunur və bərpa edilə bilən dəyərinə yazılır. Əmlak və avadanlıqların dəyərsizləşməsinin müəyyənləşdirilməsi dəyərsizləşmənin səbəbi, vaxtı və miqdarı daxil olan, lakin bununla məhdudlaşmayan qiymətləndirmələrin istifadəsini əhatə edir.

Dəyərsizləşmə, mövcud rəqabət şəraitindəki dəyişikliklər, sənayedəki artım gözləntiləri, kapital dəyərinin artması, gələcəkdə maliyyələşmə mövcudluğunun dəyişməsi, texnoloji köhnəlmə, xidmətin dayandırılması, cari əvəzetmə xərcləri və dəyərsizləşməni göstərən vəziyyətlərdə olan sair dəyişikliklər kimi bir çox amillərə əsaslanır. Pul vəsaitlərini yaradan vahidin bərpa edilə bilən məbləğinin müəyyənləşdirilməsi rəhbərliyin qiymətləndirmələrdən istifadəsini əhatə edir.

Əsas vəsaitlərin dəyərsizləşməsi (davamı)

İstifadə dəyərini müəyyənləşdirmək üçün istifadə olunan metodlara, Cəmiyyətin pul vəsaitlərini yaradan vahidindən gözlənilən gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətinin qiymətləndirməsini və həmçinin həmin pul vəsaitlərinin hərəkəti hazırki dəyərini hesablamaq üçün uyğun endirim dərəcəsini seçməsini tələb edən diskont edilmiş pul axını əsaslı metodlar daxildir. Bu qiymətləndirmələr, o cümlədən istifadə olunan metodologiyalar ədalətli dəyərə və nəticədə bina, qurğu və avadanlıqlara olan hər hansı dəyərsizləşmənin miqdarına əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərə bilər.

Ticarət və digər debitor borcların və digər cari aktivlərin dəyərsizləşməsi

Cəmiyyət, gözlənilən kredit zərəri modelini amortizasiya dəyəri ilə ölçülən maliyyə aktivlərinə tətbiq edir. Ticarət və digər debitor borclar üzrə gözlənilən kredit zərərləri üzrə ehtiyatlar ömür boyu gözlənilən kredit zərərləri ilə bərabər məbləğdə qiymətləndirilir.

Qismən hərəkətsiz və yararsız mal materiallar üçün ehtiyat

Qismən hərəkətsiz və yararsız mal-materiallar üçün ehtiyatlar Cəmiyyətin mal-materillarının qiymətləndirilməsinə əsasən hesablanır. Mal-materiallar zədələnərsə, yararsız olarsa, satış qiyməti balans dəyərindən aşağı düşərsə, bu halda mal-materialların silgisi vacib olur. Mal-materilların silinməsi, Cəmiyyət rəhbərliyi tərəfindən ilin sonuna olan mal-materiallrın yararsız hala düşməsi və faydalılığının qiymətləndirilməsi əsasında baş verir.

Cari vergilər

Azərbaycanın vergi sistemi, valyuta və gömrük qanunvericiliyi müxtəlif şərhlərə məruz qalır və dəyişikliklər tez-tez baş verir. Bundan əlavə, vergi orqanları tərəfindən Cəmiyyətin subyektlərinin əməliyyatları və fəaliyyətlərinə tətbiq olunan şərh rəhbərliyin açıqlamaları ilə üst-üstə düşməyə bilər. Nəticədə vergi orqanları əməliyyatlara etiraz edə bilər və Cəmiyyətin subyektləri üçün əhəmiyyətli ola biləcək əlavə vergilər, cərimələr və faizlər ilə qiymətləndirilə bilər. Vergi və gömrük orqanları tərəfindən yoxlanış ilindən əvvəlki üç təqvim ili üzrə vergi öhdəlikləri ilə bağlı araşdırmalar aparıla bilər. Müəyyən şərtlərdə təhlil daha uzun müddətləri əhatə edə bilər. 31 dekabr 2019-cu il tarixinə rəhbərlik müvafiq qanunvericiliyin şərhinin məqsədəuyğun olduğunu və Cəmiyyətin vergi, valyuta və gömrük mövqelərinin davamlı olacağını düşünür.

5. Yeni və ya yenidən işlənmiş standartların və onlara dair şərhlərin tətbiqi

Cəmiyyət Mühasibat Uçotunun Beynəlxalq Standartları Şurası (MUBSŞ) tərəfindən dərc edilən və cari hesabat dövrü üçün icbari hesab olunan yeni və ya düzəliş edilmiş Mühasibat Uçotu Standartları və Şərhlərini tətbiq etmişdir. İcbari olmayan Mühasibat Uçotu Standartları və Şərhlərinin erkən tətbiqi nəzərdə tutulmamışdır. Aşağıda qeyd edilən Mühasibat Uçotu Standartları və Şərhləri Cəmiyyət üçün daha uyğun hesab edilir.

Aşağıda qeyd olunan yeni və ya düzəliş edilmiş standartlar və şərhlər ilk dəfə 01 yanvar 2019-cu il tarixindən etibarən başlayan maliyyə hesabat dövrlərində tətbiq olunur.

16 saylı MHBS

16 saylı MHBS ilk növbədə icarəyə götürənin uçotuna təsir göstərir və demək olar ki, bütün lizinqlərin maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda tanınmasını tələb edir. Standart əməliyyat və maliyyə lizinqləri arasındakı mövcud fərqi aradan qaldırır, aktivlərin (icarəyə götürülmüş əmlakdan istifadə hüququ) və lizinq müqavilələrinə əsasən ödənilməsi nəzərdə tutulan öhdəliklərin tanınmasını tələb edən vahid mühasibatlıq modelini təqdim edir.

Standart ilkin tətbiq tarixində icarə müddəti 12 ay ərzində tamamlanan və alış seçimi ehtiva etməyən ("qısamüddətli icarələr") icarə müqavilələrinə, eləcə də aktivinin dəyəri az olan icarə müqavilələrinə ("aşağı dəyərli aktivlər") istisna hüququ təklif edir.

Eyni zamanda dəyişiklik mənfəət və ya zərər haqqında hesabata da öz təsirini göstərmişdir, buna səbəb lizinq üçün ümumi xərcin ilk illərdə daha yüksək sonraki dövrlərdə isə daha az görünməsidir.

Bununla yanaşı, əməliyyat xərcləri aktivdən istifadə hüququnun köhnəlmə xərcləri və lizinq öhdəlikləri üzrə faiz xərcləri ilə əvəzləşdirilir, bu da əsas ölçü meyarı FVKAÖG-nın (faiz,vergi, köhnəlmə və amortizasiyadan öncəki gəlir) dəyişməsi ilə nəticələnir.

Lizinq öhdəliyinin əsas hissəsi üçün nağd ödənişlər maliyyə fəaliyyətləri daxilində təsnif edildiyindən əməliyyat fəaliyyətinə yönəlmiş pul vəsaitlərinin hərəkəti daha yüksək olur. Ödənişlərin yalnız faizi əks etdirən hissəsi əməliyyat fəaliyyətinə yönəlmiş pul vəsaitlərinin hərəkəti kimi təqdim olunmağa davam etdirilə bilər.

Standart Cəmiyyətin icarəyə verən qismində təmsil olduğu müqavilələrdə əhəmiyyətli dəyişikliyə səbəb olmayacaqdır. Yalnız lizinqin təyinatına dair yeni təlimatdan irəli gələrək müəyyən fərqlər yarana bilər.

16 saylı MHBS-yə əsasən müqavilə ilə müəyyən edilmiş müddət ərzində ödənişlər müqabilində aktivdən istifadə hüququ nəzərdə tutulduğu təqdirdə lizinq müqaviləsi hesab edilir.

Təklif olunan istisna halları nəzərə alınaraq, qeyd olunan standartın qəbul edilməsi Cəmiyyətin maliyyə hesabatlarına təsir göstərməmişdir.

23 saylı Şərh Mənfəət vergisi ilə bağlı qeyri-müəyyənlik

Şərh vergi əməliyyatları zamanı 12 saylı MUBS "Gəlir Vergisi"-nin tətbiqinə təsir göstərən qeyri-müəyyənlik aşkar olunduqda mənfəət vergisinin uçotunu nəzərdən keçirir. Bu şərh 12 saylı MUBS-dan kənar vergilərə və ya yığımlara şamil edilmir və müəyyən vergi əməliyyatları ilə əlaqəli faiz və cərimələrə aid tələbləri özündə əks etdirmir. Bu təfsir xüsusi olaraq aşağıdakıları əhatə edir:

- Cəmiyyətin qeyri-müəyyən vergi yanaşmalarını ayrıca nəzərdən keçirib keçirməməsi;
- Cəmiyyətin vergi orqanları tərəfindən vergi əməliyyatlarının araşdırılması barədə irəli sürdüyü fərziyyələr;
- Cəmiyyətin vergiyə cəlb olunan mənfəətini (və yaxud vergi zərəri), vergi bazalarını, istifadə olunmamış vergi zərərlərini, vergi kreditlərini və dərəcələrinin necə müəyyənləşdirdiyi;
- Cəmiyyətin faktlara və mövcud vəziyyətdəki dəyişikliklərə necə yanaşdığı. Cəmiyyət hər bir qeyri-müəyyən vergi yanaşmasını ayrılıqda və ya bir neçə qeyri-müəyyən vergi yanaşması ilə birlikdə nəzərə alıb almayacağını müəyyənləşdirir və bu qeyri-müəyyənliyin həllini daha yaxşı tənzimləyən yanaşmadan istifadə edir.

Cəmiyyət mənfəət vergisi yanaşması üzrə qeyri-müəyyənliklərin aradan qaldırılmasında əhəmiyyətli mülahizələri tətbiq edir. Cəmiyyət mürəkkəb mühitdə fəaliyyət göstərdiyinə görə, qeyd edilən Şərhin maliyyə hesabatlarına təsir dərəcəsi Cəmiyyət tərəfindən qiymətləndirilir.

Cəmiyyət xüsusilə köçürmə qiymətləriylə bağlı qeyri-müəyyən vergi mövqelərinin mövcud olub olmadığını müəyyən edir. Cəmiyyət və törəmə şirkətlərin müxtəlif ölkələrdə vergi sənədlərinə köçürmə qiymətləri ilə əlaqədar xüsusi imtiyazlar şamil edilə bilər və eyni zamanda yerli vergi orqanları bu prosedurlara dəyişiklik edə bilər.

Cəmiyyət vergi uyğunluğuna və köçürmə əməliyyatlarına dair apardığı tədqiqata əsasən vergi qaydalarının yerli vergi orqanları tərəfindən qəbul olunduğuna qənaət edir. Şərh Cəmiyyət maliyyə hesabatlarına əsaslı təsir göstərməmişdir.

9 saylı MHBS–yə düzəlişlər – "Mənfi kompensasiyanı nəzərdə tutan qabaqcadan ödəmə növü"

9 saylı MHBS-yə əsasən borc aləti amortizasiya hesablanmış dəyərlə və ya digər məcmu gəlir vasitəsilə ədalətli dəyərlə o şərtlə qiymətləndirilə bilər ki, müqavilə ilə nəzərdə tutulan pul vəsaitlərinin hərəkəti "yalnız əsas məbləğin və faizin ödənilməsi" (YƏMFÖ) meyarına uyğun olsun və alət bu təsnifləşdirməyə müvafiq olan biznes modeli çərçivəsində saxlanılsın. 9 saylı MHBS-yə edilən düzəlişlər izah edir ki, müqavilənin vaxtından əvvəl ləğvinə səbəb olan hadisə və ya haldan və müqavilənin xitamına görə müvafiq kompensasiyanı hansı tərəfin ödəməsindən asılı olmayaraq maliyyə aktivi üzrə YƏMFÖ meyarı tətbiq olunur.

Bu dəyişikliklərin Cəmiyyətin maliyyə hesabatlarına heç bir təsiri yoxdur.

12 saylı MUBS Mənfəət Vergisi

Düzəlişlər izah edir ki, dividendlərin mənfəət vergisi nəticələri mülkiyyətçilərə paylamalara deyil, bölüşdürülə bilən mənfəəti yaradan keçmiş əməliyyatlar və ya hadisələrlə daha çox bağlıdır. Belə ki, Cəmiyyət dividendlərin vergi nəticələrini həmin keçmiş əməliyyat və hadisələri ilkin olaraq harada tanıdığından asılı olaraq mənfəət və ya zərərdə, digər məcmu gəlirdə və ya kapitalda tanıyır.

Müəssisələr düzəlişləri 01 yanvar 2019-cu il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan illik hesabat dövrləri üçün erkən könüllü tətbiqə icazə verilməklə tətbiq edir. Cəmiyyət bu düzəlişləri ilk tətbiq etdikdə, onları müqayisəli dövrün əvvəlində və ya sonra tanınan dividentlərin gəlir vergisi nəticələri ilə əlaqələndirir. Cəmiyyət hazırkı təcrübəsinin bu düzəlişlərə uyğun olduğu nəzərə alınaraq, Cəmiyyətin maliyyə hesabatlarına təsiri gözlənilmir.

23 saylı MUBS Borclar üzrə məsrəflər

Düzəlişlər aydınlaşdırır ki, müəssisə, ilkin olaraq müəyyənləşdirilmiş aktivin inkişaf etdirilməsi üçün götürülən borclara aktivin məqsədli istifadə və ya satılmağa hazırlanması üçün zəruri olan bütün fəaliyyətlər başa çatdıqdan sonra ümumi borcların bir hissəsi kimi yanaşır. Müəssisələr bu düzəlişləri tətbiq etdiyi ilk illik hesabat dövründə və ya sonrasında çəkilmiş borc xərclərinə şamil edir. Müəssisələr bu düzəlişləri erkən tətbiqinə icazə verilməklə, 01 yanvar 2019-cu il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan illik hesabat dövrləri üçün tətbiq edir. Cəmiyyət hazırkı təcrübəsinin bu düzəlişlərə uyğun olduğu nəzərə alınaraq, Cəmiyyət maliyyə hesabatlarına təsiri gözlənilmir.

Dərc olunmuş, lakin hazırda qəbul olunmamış standartlar və şərhlər

Aşağıdakı verilən dərc olunmuş, lakin 31 dekabr 2019-cu il tarixində bitən illik hesabat dövrü üçün tətbiqi icbari olmayan yeni və ya dəyişdirilmiş Standartlarının və Şərhlərin Cəmiyyət tərəfindən erkən tətbiqi həyata keçirilməmişdir.

17 saylı MHBS Sığorta müqavilələri (Qüvvədə olma tarixi:01 yanvar 2021-ci il (01 yanvar 2022-ci illədək uzadıla bilər))

17 saylı MHBS 2017-ci ilin may ayında 4 saylı MHBS Sığorta Müqavilələri ilə əvəz edilmişdir. Standart hər hesabat dövründə təxminlərin yenidən ölçüldüyü cari ölçmə modelini tələb edir. Müqavilələr aşağıda göstərilən əsaslar vasitəsilə ölçülür:

- diskontlaşdırılmış ehtimal-orta çəkili pul vəsaitlərinin hərəkəti ilə,
- açıq risk tənzimlənməsi ilə; və
- qüvvədə olma müddəti ərzində gəlir kimi tanınan müqavilənin əldə edilməmiş mənfəətini təmsil edən müqavilə üzrə xidmət marjası (MXM).

Standart uçot dərəcələrinin dəyişməsini ya mənfəət və ya zərər haqqında hesabatda ya da birbaşa digər məcmu gəlirdə tanımaq arasında seçim etməyə imkan verir. Əldə olunan qərar sığortaçıların maliyyə aktivlərini 9 saylı MHBS-yə nə dərəcədə uyğun olduğunu əks etdirir. Əlavə olaraq, qeyri-həyat sığortaları üzrə qeyd olunan sadələşdirilmiş mükafat bölgüsü yanaşması, qısa müddətli müqavilələr üçün öhdəlik hüququna icazə verir. Həyat sığortası şirkətləri tərəfindən yazılmış bəzi müqavilələr üçün 'dəyişkən ödəniş haqqı yanaşması' adlanan ümumi ölçü modelində sığorta sahiblərinin əsas maddələrdən əldə olunan gəlirdə iştirak payı tanınır. "Dəyişkən ödəniş haqqı yanaşması" tətbiq edilərkən, əsas maddələrin ədalətli dəyərində olan dəyişikliklərindəki müəssisənin payı MXM-ə daxil edilir. Bu modeldən istifadə edən sığortaçıların nəticələri, ümumi modelə nisbətən daha az dəyişkən olur. Yeni qaydalar, sığorta müqavilələri və ya investisiya müqavilələri dərc edən bütün təşkilatların maliyyə hesabatlarına və əsas fəaliyyət göstəricilərinə təsir edəcəkdir.

Əhəmiyyətlilik meyarı – 1 saylı MUBS-ya və 8 saylı MUBS-ya düzəlişlər (Qüvvədə olma tarixi:01 yanvar 2020)). MUBSK 1 saylı MUBS Maliyyə Hesabatlarının Təqdim Edilməsi və Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartları və Maliyyə Hesabatı üçün Konseptual Çərçivə daxilində əhəmiyyətlilik anlayışını sabit şəkildə tərifləndirən 8 saylı MUBS Uçot Siyasəti, Uçot Qiymətləndirmələrində Dəyişikliklər və Səhvlərə, məlumatın nə dərəcədə əhəmiyyətli olduğunu dəqiqləşdirən düzəlişləri, eləcə də 1 saylı MUBS-ya əsasən maddi əhəmiyyətli hesab olunmayan məlumatlara dair dəyişiklikləri tətbiq etdi. Düzəlişlər, xüsusilə:

- Gizli məlumatlara dair tövsiyələrin bu məlumatı təqdim etməmə və ya yanlış təqdim etmə hallarının eyni səviyyədə əhəmiyyətli olduğunu və müəssisənin əhəmiyyətliliyi bütövlükdə maliyyə hesabatları kontekstində qiymətləndirdiyini izah edir;
- Maliyyə hesabatlarının birbaşa yönəldildiyi "ümumi təyinatlı maliyyə hesabatlarının ilkin istifadəçiləri" ifadəsi maliyyə məlumatlarının əksəriyyəti üçün ümumi məqsədli maliyyə hesabatlarına əsaslanan "mövcud və potensial investor, borcverənlər və digər kreditorlar" olaraq təyin edilir.

Biznesin tərifi - 3 saylı MHBS-yə düzəlişlər (Qüvvəyə minmə tarixi: 01 yanvar 2020)

Biznesin tərifinə edilmiş düzəliş birlikdə son məhsulu ərsəyə gətirmək bacarığına malik hərəkətlərin və substantiv prosedurların mövcudluğunu tələb edir. "son məhsul" anlayışına düzəliş müştərilərə təqdim olunan mal və xidmətlərə görə əldə olunan gəlirlər, investisiya gəlirləri və digər gəlir yaradan fəaliyyətlərə diqqəti yönəltməklə yanaşı azalan xərclər və digər kiçik iqtisadi fayda şəklində gəlirləri istisna edir. Düzəlişlərin, aktivlərin alınması kimi uçota alınan daha çox satınalmalara səbəb olacağı ehtimal edilir.

Maliyyə Hesabatı üçün Yenidən işlənmiş Konseptual Əsaslar *(Qüvvəyə minmə tarixi: 01 yanvar 2020)*

Birbaşa təsiri ilə standart tənzimləmə qərarlarında istifadə ediləcək və MUBSK tərəfindən yenidən işlənib nəşr edilmiş Konseptual Əsaslar aşağıdakı əsas dəyişiklikləri ehtiva edir:

- maliyyə hesabatı məqsədi kimi idarəetmənin əhəmiyyətinin artırılması;
- neytrallıq komponenti kimi ehtiyatlılığın bərpa edilməsi;
- hüquqi şəxs və ya təşkilatın bir hissəsi kimi, hesabat verəcək müəssisənin müəyyənləşdirilməsi;
- aktiv və öhdəlik anlayışlarına yenidən baxılması;
- tanınma üçün ehtimal həddinin çıxarılması və tanınmanın dayandırılmasına dair təlimat əlavə edilməsi;
- müxtəlif ölçü əsasları üzrə təlimat əlavə olunması; və
- mənfəət və ya zərərin əsas fəaliyyət göstəricisi olduğunu və prinsip etibarı ilə digər məcmu gəlirlərdəki gəlir və xərclərin maliyyə hesabatlarının aktuallığını və ya etibarlılığını artırdığı hallarda mənfəət və ya zərərdə tanınması.

Mövcud mühasibat uçotu standartlarından heç birində dəyişiklik edilməyəcəkdir. Bununla birlikdə, əməliyyatlar, hadisələr və şərtlər üçün uçot siyasətlərini müəyyənləşdirməkdə Konseptual Əsaslara etibar edən təşkilatlar mühasibat uçotu standartları ilə başqa cür əlaqələndirilməyən, yenidən işlənmiş Konseptual Əsasları 2020-ci il 01 yanvar tarixindən tətbiq etməli olacaq. Bu təşkilatlar uçot siyasətlərinin yenidən işlənmiş Konseptual Əsaslara hələ də uyğun olub olmadığını müəyyən etməlidirlər.

İnvestor və onun ortağı və ya müştərək müəssisə arasında aktivlərin satılması və ya əvəzsiz verilməsi - 10 saylı MHBS-yə və 28 saylı MHBS-yə düzəlişlər *(2015-ci ilin dekabr ayında* MUBSK *bu düzəlişin tətbiqi tarixini* MUBSK *kapital metodu ilə bağlı tədqiqat layihəsini yekunlaşdıranadək təxirə salmağı qərara aldı.)*

MUBSK 10 saylı MHBS maliyyə hesabatlarına və 28 saylı MUBS-a ortaq və müştərək müəssisələrə investisiya qoyuluşlarına məhdud dəyişikliklər etmişdir. Dəyişikliklər investor və onun ortaq və ya müştərək müəssisələri arasında aktivlərin satışına və ya əvəzsiz ötürülməsinə dair uçot qaydalarını aydınlaşdırır. Onlar təsdiq edir ki, bu zaman uçot siyasəti qeyri-monetar aktivlərin şərikli və ya ortaq müəssisəyə satılması və ya əvəzsiz olaraq verilməsi əməliyyatının "biznes" tərkibli olub olmamasından asılıdır (3 saylı MHBS-də müəyyənləşdirildiyi kimi). Qeyd olunan qeyri-monetar aktivlər biznes tərkiblidirsə, investor aktivlərin satışından və ya əvəzsiz ötürülməsindən mənfəət və ya zərər tanıyacaqdır. Biznesi ehtiva etmirsə, mənfəət və ya zərər investor tərəfindən ortaq və ya müştərək müəssisədəki digər maraqları həddində tanınır. Düzəlişlər prospektiv şəkildə tətbiq olunur.

6. PUL VƏ PUL VƏSAİTLƏRİNİN EKVİVALENTLƏRİ

Azərbaycan Manatı ilə	**31 dekabr 2021-ci il tarixinə**	**31 dekabr 2020-ci il tarixinə**
Banklarda olan vəsaitlər	1 700 889	19 605 392
ƏDV depozit hesabı	64 737	925 207
Cəmi pul və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	**1 765 626**	**20 530 599**

7. MÜDDƏTLİ ƏMANƏTLƏR

			31 dekabr 2021-ci il tarixinə	
Azərbaycan Manatı ilə	**Faiz dərəcəsi**	**Ödəniş tarixi**	**Əmanət məbləğləri**	**Yığılmış faiz qalığı**
Müddətli əmanət	5.25%	24.09.2021	14 000 000	-
Cəmi müddətli əmanətlər			**14 000 000**	-

Cəmiyyət 24 sentyabr 2021-ci il tarixində Xalq Bank ASC-də illik 5.25% olmaqla cəmi 14 000 000.00 AZN məbləğində vəsaiti əmanət hesabına yerləşdirmişdir.

8. MAL VƏ MATERİAL EHTİYATLARI

Azərbaycan Manatı ilə	**31 dekabr 2021-ci il tarixinə**	**31 dekabr 2020-ci il tarixinə**
Bitməmiş istehsal	5 825 414	4 111 960
Xammal	1 194 190	1 426 709
Hazır məhsul	951 589	879 392
İşçi forması	-	-
Digər ehtiyatlar	238 279	491 887
Cəmi mal və material ehtiyatları	**8 209 472**	**6 909 948**

31 dekabr 2021-ci il tarixinə Cəmiyyətin bitməmiş istehsalına yuyulmamış hazır xalçalar, işçilik xərcləri, əsas vəsaitlərin köhnəlmə xərci və toxunma prosesində olan mal və materiallar daxildir.

9. DİGƏR CARİ AKTİVLƏR

Azərbaycan Manatı ilə	**31 dekabr 2021-ci il tarixinə**	**31 dekabr 2020-ci il tarixinə**
İşçilərə ödənilmiş avanslar	-	-
Verilmiş qısa müddətli avanslar	156 541	168 008
Gələcək dövrün xərcləri	255 651	95 627
Cəmi digər cari aktivlər	**412 192**	**263 635**

10. ƏMLAK, TİKİLİ VƏ AVADANLIQLAR

Azərbaycan Manatı ilə	Əmlak	Maşın və avadanlıqlar	Nəqliyyat vasitələri	Kompüter və ofis avadanlıqları	Digər əsas vəsaitlər	Tikilməkdə olan tikililər	Cəmi
İlkin dəyər							
31 dekabr 2019-cu il tarixinə ilkin dəyəri	**46 901 098**	**2 121 764**	**2 191 725**	**1 849 726**	**963 874**	**27 325 412**	**81 353 599**
Əlavələr	-	(264 928)	723 695	(1 204 682)	(204 605)	33 154 713	32 204 193
Təsnifatlaşdırma	(27 876 064)	-	-	-	-	-	(27 876 064)
31 dekabr 2020-ci il tarixinə ilkin dəyəri	**19 025 034**	**1 856 836**	**2 915 420**	**645 044**	**759 269**	**60 480 125**	**85 681 728**
Əlavələr	-	679 729	-	-	32 252	-	711 981
Təsnifatlaşdırma	-	-	-	-	-	-	-
31 dekabr 2021-ci il tarixinə ilkin dəyəri	**19 025 034**	**2 536 565**	**2 915 420**	**645 044**	**791 521**	**60 480 125**	**86 393 709**
Yığılmış köhnəlmə							
31 dekabr 2019-cu il tarixinə yığılmış köhnəlmə	**(4 902 439)**	**(378 040)**	**(768 580)**	**(564 378)**	**(229 354)**	-	**(6 842 791)**
Köhnəlmə xərci	(11 492)	(48 524)	(477 415)	(22 006)	(125 940)	-	**(685 377)**
31 dekabr 2020-ci il tarixinə yığılmış köhnəlmə	**(4 913 931)**	**(426 564)**	**(1 245 995)**	**(586 384)**	**(355 294)**	-	**(7 528 168)**
Köhnəlmə xərci	(9 837)	(134 439)	(461 421)	(16 506)	(105 037)	-	**(727 239)**
31 dekabr 2021-ci il tarixinə yığılmış köhnəlmə	**(4 923 768)**	**(561 003)**	**(1 707 416)**	**(602 890)**	**(460 331)**	-	**(8 255 407)**
31 dekabr 2020-ci il tarixinə balans dəyəri	**14 111 103**	**1 430 272**	**1 669 425**	**58 660**	**403 975**	**60 480 125**	**78 153 560**
31 dekabr 2021-ci il tarixinə balans dəyəri	**14 101 266**	**1 975 562**	**1 208 004**	**42 104**	**331 190**	**60 480 125**	**78 138 302**

Cəmiyyətin Füzuli rayon Horadiz şəhərindəki emalatxanasından sonra 2017-ci il ərzində istifadəyə verdiyi Şəmkir, Xaçmaz, Ağdam, Qəbələ, İsmayıllı, Tovuz, Ağstafa, Quba, Qazax, 2018-ci il ərzində Goranboy, Biləsuvar, Abşeron (Qobu-Hökməli), Tərtər,Şabran, Kürdəmir, Qobustan, Lənkəran şəhərlərində və Naxçıvan Muxtar Respublikasında yerləşən emalatxanalarına əlavə olaraq 2019-cu il ərzində İsmayıllı 2 və Sabunçu emalatxanalarının və Qobustan, Şabran, Bərdə, Sabirabad, Naxçıvan Muxtar Respublikasında yerləşən Regional Yun və Təbii Boyaq Tədarük Məntəqələrinin tikintiləri başa çatmış və fəaliyyətlərinə başlamışdır.

11. QEYRİ-MADDİ AKTİVLƏR

Azərbaycan Manatı ilə	Qeyri-maddi aktivlər
İlkin dəyəri	
31 dekabr 2018-ci il tarixinə ilkin dəyəri	**11 510**
Əlavələr	500
31 dekabr 2019-cu il tarixinə ilkin dəyəri	**12 010**
Əlavələr	-
31 dekabr 2020-ci il tarixinə ilkin dəyəri	**12 010**
Əlavələr	-
31 dekabr 2021-ci il tarixinə ilkin dəyəri	**12 010**
Yığılmış amortizasiya	
31 dekabr 2018-ci il tarixinə yığılmış amortizasiya	**(1890)**
2019-cu il üzrə hesablanmış amortizasiya	(993)
31 dekabr 2019-cu il tarixinə yığılmış amortizasiya	**(2 883)**
2020-ci il üzrə hesablanmış amortizasiya	(1796)
31 dekabr 2020-ci il tarixinə yığılmış amortizasiya	**(4679)**
2021-ci il üzrə hesablanmış amortizasiya	(778)
31 dekabr 2021-ci il tarixinə yığılmış amortizasiya	**(5 457)**
31 dekabr 2019-cu il tarixinə balans dəyəri	**9 127**
31 dekabr 2020-ci il tarixinə balans dəyəri	**7 331**
31 dekabr 2021-ci il tarixinə balans dəyəri	**6 553**

12. MƏNFƏƏT VERGİSİNDƏN BAŞQA ÖDƏNİLMƏLİ VERGİLƏR

Azərbaycan Manatı ilə	31 dekabr 2021-ci il tarixinə	31 dekabr 2020-ci il tarixinə
Sosial vergi borcları	-	56 428
Vergi öhdəlikləri	99 815	929 796
Cəmi	**99 815**	**986 224**

13. NİZAMNAMƏ KAPİTALI

Cəmiyyətin nizamnamə kapitalı Azərbaycan Respublikası Hökumətinə ("Hökumət") məxsus və hər birinin nominal dəyəri 1 (bir) AZN olan 15 milyon səhmdən ibarətdir..

	2021			2020		
Azərbaycan Manatı ilə	Səhm	%	Məbləğ	Səhm	%	Məbləğ
Azərbaycan Respublikası	15 000 000	100%	15 000 000	15 000 000	100%	15 000 000
Cəmi nizamnamə kapitalı	**15 000 000**	**100%**	**15 000 000**	**15 000 000**	**100%**	**15 000 000**

14. SATIŞ

Azərbaycan Manatı ilə	**31 dekabr 2021-ci il tarixində bitən il üzrə**	**31 dekabr 2020-ci il tarixində bitən il üzrə**
Xalça satışı	**1 606 810**	**5 142 194**
İşçilik xərcləri	(713 422)	(2 732 670)
Xammal	(256 395)	(1 338 450)
Köhnəlmə xərci	(80 161)	(175 485)
Digər xərclər	(164 661)	(343 620)
Satışın maya dəyəri	**(1 214 639)**	**(4 590 225)**
Cəmi ümumi mənfəət	**392 171**	**(71,337)**

15. İNZİBATİ VƏ ƏMƏLİYYAT XƏRCLƏRİ

Azərbaycan Manatı ilə	**31 dekabr 2021-ci il tarixində bitən il üzrə**	**31 dekabr 2020-ci il tarixində bitən il üzrə**
Amortizasiya və köhnəlmə xərcləri	(567 259)	(629 159)
Əmək haqqı	(1 994 875)	(3 320 096)
İcarə xərcləri	(67 626)	-
Sosial sığorta xərcləri	(471 874)	(745 132)
Sığorta xərcləri	(166 508)	(5 485)
Ofis ləvazimatları	-	-
Nəqliyyat xərcləri	-	-
Kommunal xərclər	(50 494)	(51 506)
Bank komissiyaları	(51 506)	(35 746)
Mənfəət vergisindən başqa vergi xərcləri	-	-
Peşəkar xidmətlər	(26 322)	(15 425)
Ezamiyyət xərcləri	(45 955)	(1 116)
Digər xərclər	(792 932)	(285 395)
Cəmi inzibati və əməliyyat xərcləri	**(4 185 351)**	**(5 089 060)**

16. ƏLAQƏLİ TƏRƏFLƏRLƏ ƏMƏLİYYATLAR

Tərəflər o zaman əlaqəli hesab olunur ki, onlar eyni Cəmiyyətin nəzarəti altında olsun və ya onlardan biri digərinə nəzarət edə bilsin və yaxud maliyyə-təsərrüfat fəaliyyəti ilə bağlı qərar qəbul edərkən digər tərəfə əhəmiyyətli təsir göstərə bilsin. Əlaqəli tərəflər arasındakı münasibətləri nəzərə alarkən həmin münasibətlərin hüquqi formasına deyil, iqtisadi məzmununa diqqət yetirilir.
31 dekabr 2021-ci il və 31 dekabr 2020-ci il tarixlərində əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar üzrə qalıqlar aşağıda göstərilir.

Azərbaycan Manatı ilə	31 dekabr 2021-ci il tarixinə	31 dekabr 2020-ci il tarixinə
Pul və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	64 737	925 208
Mənfəət vergisindən başqa ödənilməli vergilər	99 815	986 224
Kreditor borcları və ödəniləcək digər vəsaitlər	285 449	54 485

31 dekabr 2020-ci il və 31 dekabr 2019-c il tarixləri üzrə əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlardan yaranan gəlir və xərclər aşağıda göstərilir:

Azərbaycan Manatı ilə	31 dekabr 2021-ci il tarixinə bitən il üzrə	31 dekabr 2020-ci il tarixinə bitən il üzrə
Satışdan gələn gəlir	1 606 810	5 142 194
Sosial sığorta xərcləri	(471 874)	(745 132)
Mənfəət vergisindən başqa vergi xərcləri	-	-
Kommunal xərclər	(50 494)	(51 506)
İcarə xərcləri	-	-

17. TƏƏHHÜDLƏR VƏ ŞƏRTİ ÖHDƏLİKLƏR

Vaxtaşırı olaraq və adi fəaliyyətin gedişində Cəmiyyət müştərilərinin tələbatlarını qarşılamaq məqsədilə balansdan kənar risklər yarada biləcək maliyyə alətlərində tərəf kimi çıxış edir. Müxtəlif kredit risklərinə malik bu alətlər maliyyə vəziyyəti hesabatında öz əksini tapmamışdır.

Qarşı tərəfin öhdəliklərini yerinə yetirə bilmədikləri hallarda, girov və zəmanətlərin dəyərsiz olduğu zaman şərti öhdəliklər və təəhhüdlər üzrə Cəmiyyətin maksimal kredit itkisi, bu maliyyə alətlərini yaradan müqavilələr üzrə göstərilən məbləğlər şəklində təqdim edilir.

Cəmiyyət ehtiyatlar üzrə istifadə olunan eyni kredit nəzarət və idarəetmə siyasətindən istifadə edir.

Vergi qanunvericiliyi. Cəmiyyətə tətbiq edilən vergi, valyuta və gömrük qanunvericiliyi müxtəlif şərhlərə və tez-tez baş verə bilən dəyişikliklərə məruz qalır. Cəmiyyətin əməliyyatlarına və fəaliyyətinə tətbiq edilən bu cür qanunvericiliyə dair rəhbərliyin şərhlərinə müvafiq vergi orqanları tərəfindən etiraz edilə bilər. Bunun nəticəsində, Müəssisəyə qarşı böyük məbləğdə əlavə vergilər, cərimələr və faizlər hesablana bilər. Rəhbərlik hesab edir ki, onun tərəfindən müvafiq qanunvericiliyin şərhi düzgündür və vergi, xarici valyuta və gömrüklə bağlı Cəmiyyətin mövqeləri qorunacaqdır. Müvafiq olaraq, 31 dekabr 2021-ci il tarixinə potensial vergi öhdəlikləri üzrə hər hansı ehtiyat yaradılmamışdır.

Məhkəmə prosedurları

Vaxtaşırı olaraq və adi fəaliyyətin gedişində müştərilər və üçüncü şəxslər tərəfindən Cəmiyyətə qarşı iddialar irəli sürülə bilər. Müəssisə rəhbərliyi hesab edir ki, bu iddialarla bağlı hər hansı bir əhəmiyyətli zərər baş verməyəcəkdir və müvafiq olaraq maliyyə hesabatlarında zərərlərin ödənilməsi üçün yaradılmamışdır.

Əməliyyat lizinqi ilə bağlı öhdəliklər. 31 dekabr 2021-ci il tarixinə Cəmiyyətin ləğv oluna bilməyən əməliyyat lizinq müqaviləsi üzrə əhəmiyyətli öhdəlikləri olmamışdır.

18. MALİYYƏ ALƏTLƏRİNİN ƏDALƏTLİ DƏYƏRİ

Maliyyə alətlərinin təxmin edilən ədalətli dəyəri MHBS 7 "Maliyyə Alətləri: Məlumatın Açıqlanması" və MHBS 13 "Ədalətli Dəyərin Ölçülməsi" standartlarına uyğun olaraq təqdim edilmişdir. Ədalətli dəyər, məcburi satış və ya ləğv etmə halları istisna olmaqla, maraqlı tərəflər arasında cari əməliyyat zamanı maliyyə vasitəsinin mübadilə edilə bildiyi məbləği təşkil edir və ən yaxşı olaraq bazar qiyməti ilə sübut edilir. Cəmiyyətin maliyyə alətlərinin böyük hissəsinin satışı üçün fəal bazarın mövcud olmamasından, mühakimə risklərə aid edilə bilən mövcud iqtisadi şərait və konkret risklər əsasında ədalətli dəyərdə aparılmalıdır.. Burada təqdim edilən qiymətləndirmələr mütləq Cəmiyyətin tam və ya qismən alətinin bazar birjasında həyata keçirə biləcəyi məbləğin göstəricisi deyil. Maliyyə alətlərinin qalıq dəyəri təxminən onların ədalətli dəyərinə bərabərdir.

Maliyyə aktiv və öhdəliklərinin ədalətli dəyəri ilə balans üzrə qalıq dəyərləri arasındakı müqayisə aşağıda göstərilmişdir:

	31 dekabr 2021-ci il tarixinə		31 dekabr 2020-ci il tarixinə	
	Qalıq dəyəri	Ədalətli dəyəri	Qalıq dəyəri	Ədalətli dəyəri
Pul və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	1 700 889	1 700 889	19 605 391	19 605 391
Mənfəət vergisindən başqa ödənilməli vergilər	(99 815)	(99 815)	(986 224)	(986 224)
Kreditor borcları və ödəniləcək digər vəsaitlər	(285 449)	(285 449)	(54 485)	(54 485)

31 dekabr 2021-ci il tarixinə 64 737 AZN (31 dekabr 2020; 925 208 AZN) məbləğində ƏDV depozit hesabı pul və pul vəsaitlərinə daxil deyil.

19. MALİYYƏ RİSKLƏRİNİN İDARƏ EDİLMƏSİ

Maliyyə riski amilləri. Fəaliyyətin adi gedişində Cəmiyyət alınan və satılan malların dəyişkən qiymətləri, digər xammalların qiymətləri, valyuta məzənnələri və faiz dərəcələri nəticəsində yaranan bazar riskləri ilə üzləşir. Qiymətlərdəki dəyişikliklərdən asılı olaraq bazar qiymətlərindəki bu cür dəyişikliklər Cəmiyyətin maliyyə vəziyyətinin dəyişməsinə səbəb ola bilər. Cəmiyyətin ümumi risk idarəetmə proqramı maliyyə bazarlarının qeyri-müəyyənliklərini əhatə edir və Cəmiyyətin maliyyə fəaliyyətinə potensial mənfi təsiri azaltmağı nəzərdə tutur. Maliyyə nəticələrinə təsir edə bilən müxtəlif risklərin səmərəli şəkildə idarə edilməsi üçün Cəmiyyətin əsas strategiyası güclü maliyyə mövqeyinin qorunub saxlanmasından ibarətdir. Maliyyə riskinin vacib komponentləri likvidlik riski, xarici valyuta riski, faiz dərəcəsi riski və kredit riskidir.

Likvidlik riski. Likvidlik riski aktiv və öhdəliklərin ödəmə müddətlərinin uzlaşmadığı hallarda ortaya çıxır. Likvidliyin idarə edilməsinə Cəmiyyətin yanaşması həm adi, həm də qeyri-adi şəraitdə Cəmiyyətin nüfuzuna qəbul edilməyən zərər və ya risk zərəri vurmamaqla, öhdəliklərin müddəti başa çatdıqda onların likvidliyini daim təmin etməkdən ibarətdir. Rəhbərlik, 31 dekabr 2021-ci il tarixində Cəmiyyətin cari ödəmə strukturunun hər hansı bir əhəmiyyətli likvidlik riskinə məruz qalmadığını hesab edir.

Aşağıdakı cədvəldə Cəmiyyətin maliyyə aktiv və öhdəlikləri ödəmə müddətlərinə görə təsnifləşdirilir. Cədvəldə göstərilən məbləğlər diskont edilməmiş pul vəsaitlərinin hərəkətini əks etdirir. Diskontlaşmanın təsiri əhəmiyyətli olmadığı üçün 1 il ərzində ödənilməli qalıqlar onların balans dəyərinə bərabərdir.

Likvidlik risklərinin 31 dekabr 2021-ci il tarixinə təhlili aşağıdakı cədvəldə göstərilir.

Azərbaycan Manatı ilə	1 aya qədər	1 aydan 6 aya dək	6 aydan 12 aya dək	12 aydan 5 ilə dək	31 dekabr 2021-ci il tarixinə Cəmi
Maliyyə aktivləri					
Pul və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	1 700 889	-	-	-	1 700 889
Cəmi maliyyə aktivləri	**1 700 889**	**-**	**-**	**-**	**1 700 889**
Maliyyə öhdəlikləri					
Mənfəət vergisindən başqa ödənilməli vergilər	99 815	-	-	-	99 815
Kreditor borcları və ödəniləcək digər vəsaitlər	285 449	-	-	-	285 449
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	**385 264**	**-**	**-**	**-**	**385 264**
Xalis Likvidlik aralığı 31 dekabr 2021-ci il tarixinə	**1 315 625**	**-**	**-**	**-**	**1 315 625**
Yığılmış likvidlik aralığı	**1 315 625**	**1 315 625**	**1 315 625**	**1 315 625**	

31 dekabr 2021-ci il tarixinə 64 737 AZN (31 dekabr 2020; 925 208 AZN) məbləğində ƏDV depozit hesabı pul və pul vəsaitlərinə daxil deyil.

Likvidlik risklərinin 31 dekabr 2020-ci il tarixinə təhlili aşağıdakı cədvəldə göstərilir.

Azərbaycan Manatı ilə	1 aya qədər	1 aydan 6 aya dək	6 aydan 12 aya dək	12 aydan 5 ilə dək	31 dekabr 2020-ci il tarixinə Cəmi
Maliyyə aktivləri					
Pul və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	19 605 391	-	-	-	19 605 391
Cəmi maliyyə aktivləri	**19 605 391**	**-**	**-**	**-**	**19 605 391**
Maliyyə öhdəlikləri					
Mənfəət vergisindən başqa ödənilməli vergilər	986 224	-	-	-	986 224
Kreditor borcları və ödəniləcək digər vəsaitlər	54 485	-	-	-	54 485
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	**1 040 709**	**-**	**-**	**-**	**1 040 709**
Xalis Likvidlik aralığı 31 dekabr 2020-ci il tarixinə	**18 564 682**	**-**	**-**	**-**	**18 564 682**
Yığılmış likvidlik aralığı	**18 564 682**	**18 564 682**	**18 564 682**	**18 564 682**	

Xarici valyuta riski. Xarici valyuta riski, maliyyə alətlərinin dəyərinin xarici valyuta məzənnələrindəki dəyişikliklərə görə dəyişməsi riskidir. Xarici valyuta ilə ifadə edilmiş aktivlər (banklardakı depozitlər və debitor borcları) və öhdəliklər (kredit borcları və digər öhdəliklər) xarici valyuta riskini yaradır. Xarici valyuta riskini idarə etmək üçün Müəssisə hər hansı rəsmi prosedurlara malik olmasa da, rəhbərlik fəaliyyət göstərdiyi sektorda baş verən tendensiyalardan kifayət qədər məlumatlıdır və bu cür risklərin azaldılması üçün bəzi tədbirlər görmüşdür.

Cəmiyyətin xarici valyuta məzənnə dəyişikliyi riskinə məruz qalma vəziyyəti 31 dekabr 2021-ci il tarixinə aşağıda göstərilmişdir:

Azərbaycan Manatı ilə	AZN	ABŞ dolları	Avro	31 dekabr 2021-ci il cəmi
Maliyyə aktivləri				
Pul və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	412 011	130 895	1 157 983	1 700 889
Cəmi maliyyə aktivləri	**412 011**	**130 895**	**1 157 983**	**1 700 889**
Maliyyə öhdəlikləri				
Mənfəət vergisindən başqa ödənilməli vergilər	99 815	-	-	99 815
Kreditor borcları və ödəniləcək digər vəsaitlər	285 449	-	-	285 449
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	**385 264**	-	-	**385 264**
Açıq balans vəziyyəti	**26 747**	**130 895**	**1 157 983**	**1 315 625**

Cəmiyyətin xarici valyuta məzənnə dəyişikliyi riskinə məruz qalma vəziyyəti 31 dekabr 2020-ci il tarixinə aşağıda göstərilmişdir:

	AZN	ABŞ dolları	Avro	31 dekabr 2020-ci il cəmi
Maliyyə aktivləri				
Pul və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	19 428 790	33 514	143 087	19 695 391
Cəmi maliyyə aktivləri	**19 428 790**	**33 514**	**143 087**	**19 695 391**
Maliyyə öhdəlikləri				
Mənfəət vergisindən başqa ödənilməli vergilər	986 224	-	-	986 224
Kreditor borcları və ödəniləcək digər vəsaitlər	54 485	-	-	54 485
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	**1 040 709**	-	-	**1 040 709**
Açıq balans vəziyyəti	**18 388 081**	**33 514**	**143 087**	**18 564 682**

Coğrafi konsentrasiya

31 dekabr 2021-ci il tarixinə Cəmiyyətin bütün maliyyə aktivləri və öhdəlikləri Azərbaycan Respublikasında yerləşir.

Kapital risklərinin idarə olunması. Kapital nizamnamə kapitalı və əlavə kapital qoyuluşu və yığılmış zərərdən ibarət olub, hazırkı maliyyə hesabatlarında kapitala aid edilir. Kapitalın idarə olunmasında Cəmiyyətin məqsədi səhmdar üçün gəlirlərin və digər maraqlı tərəflər üçün ödənişlərin təmin edilməsi və kapital xərclərinin azaldılması məqsədilə, optimal kapital strukturunun saxlanılması üçün fasiləsiz fəaliyyət göstərmək qabiliyyətini qoruyub saxlamaqdır. Cəmiyyətdən kapital ilə bağlı konkret normativ əmsallara riayət etmək tələb olunmur.

20. HESABAT DÖVRÜNDƏN SONRA BAŞ VERMİŞ HADİSƏLƏR

Hesabat dövründən sonra heç bir hadisə baş verməmişdir.